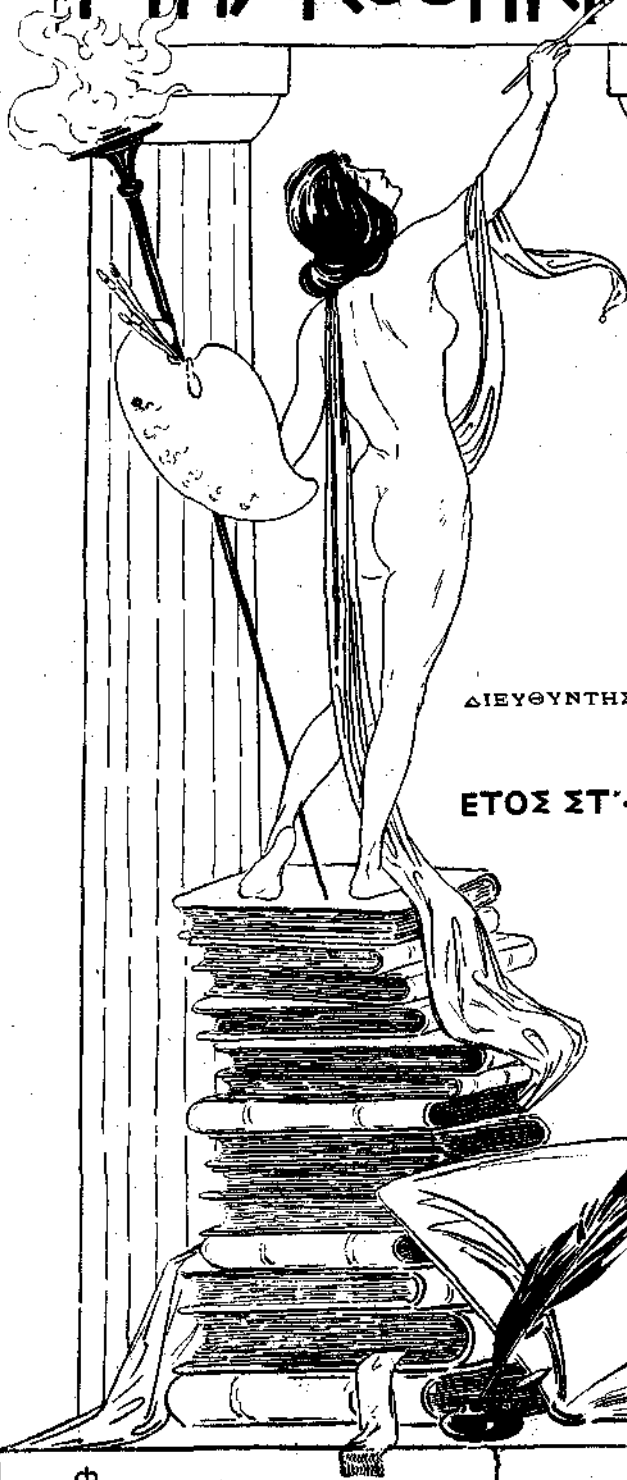

ΓΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΓΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ΄.

ΤΕΥΧΟΣ ΕΖ' (67)
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1906

ΑΘΗΝΑΙ
Ὀδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 85.

Φ
ἀριστεύς

ΣΥΝΑΡΟΜΗ ἑτησία δρ.12 ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ. δρ. 1—

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΔΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ εις την αρχήν εκάστου μηνός εν Ἀθήναις

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Γ'. Σεπτεμβρίου 85 (Πλατεία Κυριακοῦ).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ Ἐτησία ἐν Ἑλλάδι δρ. 12.— Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 12

Τὸ ἔτος ἀρχεται ἀπὸ 1 Μαρτίου.—Αἱ συνδρομαὶ προπληρώνονται, στέλλονται δὲ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν.—Οὐδεμίαν αἰτησίαν περὶ ἀποστολῆς τῆς «Πινακοθήκης» ἢ οἰασδῆποτε ἐκδόσεως αὐτῆς λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἀνευ συναποστολῆς τοῦ ἀντιτίμου.—Αἱ ἀποδείξεις πληρωμῆς εἶνε ἐντυποὶ καὶ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ, τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικοῦ καὶ αὐξοῦντα ἀριθμὸν.

Φύλλα ἐν Ἀθήναις πωλοῦνται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας», Ἐλευθερουδάκη καὶ Μπέκ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δομῆνικος Θεοτοκόπουλος, ἐπὶ Σ. Βινιέρρα. (Τέλος.—Μετάφρασις Δ. Βελέλη)	Στὰ μαρμαρωμένῃ πεντάμορφῃ (Ποίημα) ἐπὶ Νέη.
Πάβλιν ὁ Γύζης, ἐπὶ Μ. Χ.	Ποικίλη δελις.
Ζόδικα διήγημα J. Constant (Μετάφρασις Ρ. Παρίση).	Συμπεριπέτοι ἐνὸς μινός. (Εἰς ἀπολογισμός. Ὁ κυνηγός.) ἐπὶ Δάφνιδος.
* Ἀτομικὸς ἔκκεντρος ἐπὶ Ἰάσωνος Σελινῆ.	Γράμματα καὶ τέχνη.
* Ὁ μινδότη διήγημα ἐκ τοῦ Ἰταλικῷ (Μετάφρασις Μ. Σιγούρου).	
* Ἀρτεμις Κολόννα ἐπὶ Α. Νέη.	
Καλλιτεχνικὸς ναὸς ἐν Ζακύνθῳ ἐπὶ Λεων. Ζών.	
Τὰ μάτια μας.	
Τὶ δέκτομα ἐπὶ Δίκ.	
Θρόνοι (Ὁ Ραγιάς.—Κουράσιοι) ἐπὶ Κ. Γούναρη.	
Τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἄδχνημα (Τὸ τραγῶδι τῆς Ουέλλης.—Τὰ σύννεφα περνοῦν) ἐπὶ Ζ. Παπαντωνίου.	

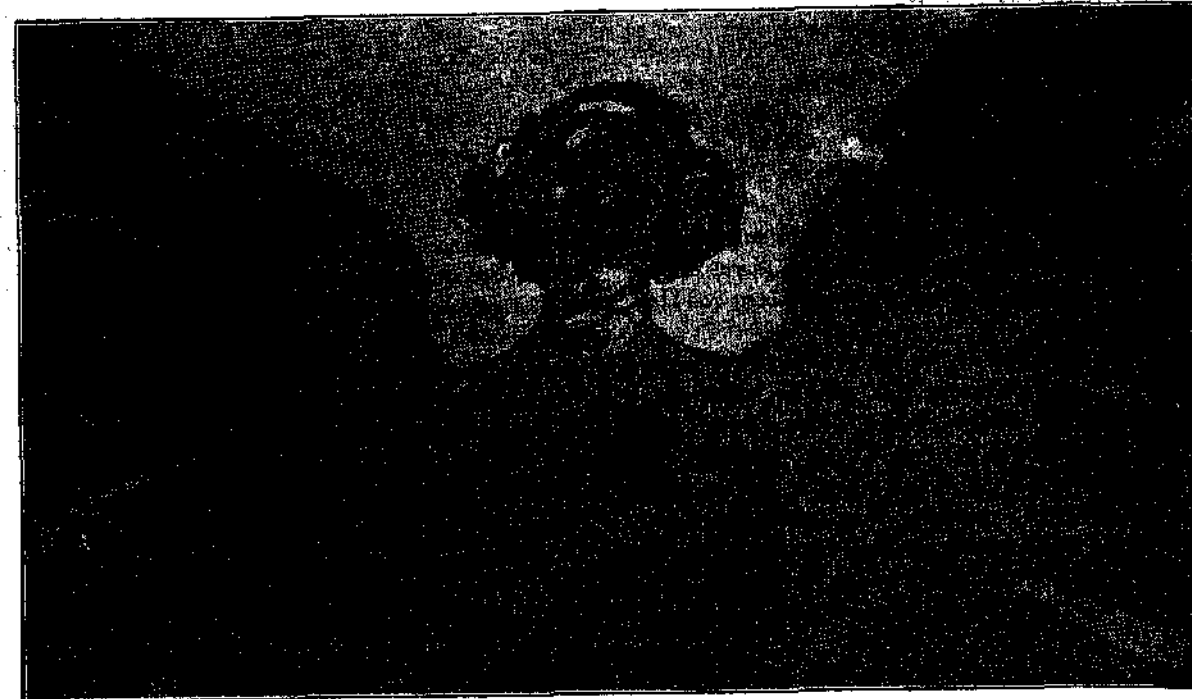
ΕΙΚΟΝΕΣ

- Ἡ νέα τέχνη, ἐπὶ Δ. Γαλλάνη.
 Νύμφη καὶ Πάν.
 Μίς Ἰσιδώρα Δουγκαν.
 Ἄρτεμις Κολόννα ἐπὶ Β. Mayer.
 Πρωία.
 Ἐλ. Δουζε ὡς Μόνα Βίνα
 Μνημεῖον Ἀφεντάκη, ἐπὶ Χαλεπῶ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

- ΤΟ «ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» πίναξ Ν. Γύζη. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1. Ἐπιχορηγοῦ χάριτος δρ. 2.
 «ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ» δράμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἀγιδος Θέρου. Τιμῆται δρ. 1. Ἐπι Ὀλλανδικῷ χάριτος δρ. 2.
 ΤΟ «ΜΑΓΩΩΛΕΙΟΝ» δράμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π.

- Δημητρακοπούλου Δρ. 1.
 ΤΟ «ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ» πίναξ Φοίξου Ἀριστεύς. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1-
 Η «ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΓΙΤΙΣ» πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1.
 Η «ΑΙΩΡΑ» Πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα Δρ. 1.
 Ο «ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ» Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία. Δρ. 1.

ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ*

ΕΠΙΔΕΥΘΕΝΟΣ Ο ΓΡΑΙΚΟΣ (EL GRECO)

Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ ἔργα του, διότι δι' ἐκάστην ἐκ τῶν εἰκόνων του ἔποιε μελέτας καὶ σκαριφήματα, ὅτε δὲ ἀπέθανε κατέλιπεν ὑπὲρ τὰ διακόσια ἀσυντέλεστα.

Κατὰ φυσικὴν συνέπειαν τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐργασίας ἐκέρδιζε πολλὰ χρήματα, ἀλλ' ἦτο σπάταλος καὶ τῷ ἤρσκε νὰ ζῆ πολυτελῶς ἐπιθυμῶν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς Τολέδο τὴν τρυφήν καὶ λαμπρότητα τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Βενετίας. Δηγοῦνται ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος προσεκάλει εἰς τὴν οἰκίαν του μουσικοὺς ἵνα τὸν διασκεδάσωσι παίζοντες.

Συγγραφεῖς τινες λέγουσιν ὅτι ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ του δὲν ἠλείχτο συζητήσεις περὶ τοῦ τιμήματος τῶν εἰκόνων τῶν καὶ ὅτι, ἀπὶ νὰ τὰς πωλῇ, τὰς ἐνεχυρίαζε διατηρῶν οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς εξαγορᾶς εἰς ὅταν ἤθελε τῷ συμφέρει. Οἱ ἐχθροὶ του τὸν κατέκρινον διὰ τὸν παράδοξον τοῦτον τρόπον τῆς ἐμποικησεως, τὸν ἀπέδιδον δὲ εἰς μανίαν τὴν ὅποیان εἶχε νὰ διαφέρῃ τῶν ἄλλων. Εἶναι ὅμως πιθανότερα ἢ ἐξηγήσεις τὴν ὅποیان δίδουσι τοῦ πράγματος ἄλλοι συγγραφεῖς οἵτινες λέγουσιν ὅτι σκοπὸς του ἦτο νὰ καταδολιευθῇ τὸν νόμον γνωστὴ εἶναι ἡ δίκη του κατὰ τοῦ δημοσίου ὅτε ὁ οικονομικὸς ἔφορος τὸν ἐπέτεξε νὰ πληρώσῃ τὸν δασμὸν ἐπὶ τῶν ἔργων τὰ ὅποια εἶχε ἐκτελέσει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς

Ἐλεούσης, ἐν Illescas, νικήσας δὲ κατὰ τὴν δίκην ταύτην ἐξησφάλισεν ὠφέλειαν εἰς εἶναι καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς περὶ τὰς καλὰς τέχνας ἐργαζομένους.

Μεταξὺ τῶν ἐνεχυριασθέντων πινάκων συγκαταλέγεται ὁ «Ἐυταφιασμός τοῦ Κόμητος Ὁργιάς», διὰ τὸ πᾶσον 2000 δουκάτων.

* *

Ἐκτὸς τοῦ Fristan εἶχε καὶ ἄλλους μαθητάς, τοὺς ἐξῆς μεταξὺ ἄλλων: Fray Juan B. lista Maينو, Pedro Orrente, τὸν μεταλλοχαράκτην Diego de Ators καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Γεώργιου Μανουήλ, ὅστις παρὰ τὴν γνώμην συγγραφῆων τινῶν ἀρνούμενων ἢ ἀμφιβαλλόντων ὅτι ἦτο ζωγράφος, φαίνεται ἀποδεδειγμένον ὅτι ἦτο τοιοῦτος ἐξ εἰκόνος σωζομένης ἐν ταύτῳ τῷ Μουσείῳ τῆς Μαδρίτης ἣτις φέρει τὴν ὑπογραφήν του καὶ εἶναι ἀντίγραφον τοῦ περιφημοῦ ἔργου τοῦ πατρὸς του: «Ἡ ἀφαίρεσις τῶν ἱματίων». Εἶναι πιθανὸν ὅτι τοῦ αὐτοῦ εἶναι πολλαὶ εἰκόνες ἀποδιδόμεναι εἰς τὸν Θεοτοκόπουλον, ὅσωντος δὲ καὶ ἀπειράριθμα δευτεροβάματα τούτου, τὰ ὅποια διὰ τὸ πενυχρὸν τῆς ἐκτελέσεως δὲν δύνανται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ θεωρηθῶν ἔργα τῆς χειρὸς τοῦ μεγάλου ζωγράφου.

Πολλοὶ διαπρεπεῖς καλλιτέχναι ὠφεληθῆσαν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Γραικοῦ, τὰ δὲ ἔργα τοῦ διασημοτάτου ἀπάντων, τοῦ μεγάλου μας Diego de Velasquez, καλῶς τὸ ὑποδεικνύουσιν ἐκί παν-

* Τέλος.

τὸς τόπου συνέρρευον ζωγράφοι εἰς Τολέδου ἵνα θαυμάσωσι τὸν Γραικὸν καὶ μελετήσωσι τὰ ἔργα του, ἡ δὲ ἐπίδρασις τῆς νέας του σχολῆς ἐξέταθη ταχέως καθ' ἅπασαν τὴν Ἰσπανίαν.

Οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἀπέλθῃ ἐκ Τολέδου, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε τῷ 1614 (οὐχὶ δέ, ὡς μέχρι ἐσχάτων ὑπετίθετο, τῷ 1626). Ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐγένετο πολὺ αἰσθητὸς καὶ τὸ πτώμα του ἐτάφη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Δομηνίου τοῦ Παλαιοῦ.

Οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ τὸν ἐτίμησαν. Ὑστερον ὁμως ἀδικῶς ἐλησμονήθη μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, ὅτε τὰ ἔργα του καὶ πάλιν ἐπέσυραν τὴν προσοχὴν τῶν ζωγράφων καὶ κριτικῶν. Πολλὰ ἤχθησαν εἰς φῶς καὶ ἐγένοντο θέμα μελέτης σοβαρᾶς καὶ ἀμερολήπτου, τὰ στοιχεῖα καλλονῆς αὐτοῦ παρετηροῦντο εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ ἦσαν ἐπαρκῆ ἵνα καταστήσωσι συγκριστέας τὰς ἐλλείψεις των, οἱ ἐρασιτέχναι καὶ

οἱ συλλέκται ἤρχισαν νὰ ζητῶσι τὰ ἔργα του, ὁ πολὺς κόσμος ἤρχισε νὰ μαθαίῃ ὅτι ὑπῆρχε ποτὲ ζωγράφος τοῦ ὀνόματι ἦτο ὁ Γραικός, καὶ ἐν τοῖς κύκλοις τῆς καλλιτεχνίας περιδεεῖς τινὲς ἐφοβοῦντο τὴν ἐπικίνδυνον ἐπίδρασιν τὴν ὅποιαν τὰ ἔργα του ἠδύναιτο νὰ ἀσκώσιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἄλλοι δὲ ἀπ' ἐναντίας ὄντες ἐνθουσιῶδεις καὶ κεκηρυγμένοι θιασῶται τοῦ Γραικοῦ τὸν προσηγόρευον ἕνα τῶν μεγίστων διδασκάλων. Πολλὴ ἐγένετο συζήτησις καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη γινομένη, εἶναι ὁμως βέβαιον ὅτι ὁ Δομηνικός Θεοτοκόπουλος διανοίγων εἰς ἑαυτὸν θριαμβευτικὴν ὁδὸν διὰ μόνης τῆς ἀξίας του βλέπει νῦν ἀνατέλλουσαν δι' αὐτὸν τὴν στυγμὴν τῆς ἀναστάσεώς του.

ΣΑΒΑΤΟΡ ΒΙΝΙΕΓΡΑΣ

Ἐπιμεθευτῆς καὶ φύλαξ τῶν ζωγραφῶν ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Μαδρίτης

(Μετάφρασις Α. Βελέλι)

ΠΑΛΙΝ Ο ΓΥΖΗΣ

Εἰς τὴν «Μεγάλῃν Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν» τοῦ Βερολίνου, εἰς ἕνα ἰδιαιτέρον τμήμα, ἀπαντᾶται πάλιν κ' ἕνα ἔργον τοῦ Γύζη, εἰς πολλὰς ἰδιωτικὰς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται καὶ κατὰ ἀπὸ τὸν Ἕλληνα Τήνιον ζωγράφου. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλοίμονον, ποῦ τὸν ἐγέννησε, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐκλείει μέσα του τὰς προσπάθειάς της, — αὐτὸ τὸ ἀγωνιῶδες ποῦ ἔχει ἡ φυλὴ μας, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ σταθεροποιηθῇ, καὶ τὸ ὅποιον κ' αὐτὸ ἀποτελεῖ κ' ἕνα Γύζη, — τίποτε, τίποτε, τίποτε. Βουλῆ, χαμηλότης, φουσκολογισμοί, παπαρδέλες. Ὅλα αὐτὰ ἔφαγαν τὸν Δύτραν, ποῦ θυσιάσθηκε στὴν πνευματικὴ ἀνναπαρξία μας, ὅλα αὐτὰ θὰ ἔτρωγαν καὶ τὸν Γύζη, ἂν τὸν κρατοῦσε ὁ καλὸς, ἀλλὰ ἀπὸ τόσα καὶ τόσα μολυσμένοις ρητορικῶς ἀέρας τῆς Ἀθήνας μας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, λοιπόν, τίποτε γιὰ ἕνα Ἕλληνα Γύζη, εἰς τὴν Γερμανίαν ἀρκετὸν ἐνδιαφέρον, — μερικοὶ Γερμανοὶ τὸν λένε Γερμανόν, — εἰς τὸ Μοναχὸν συγχρότους τεχνοκριτικὸς λόγος καὶ μελέτη τῶν ἔργων του. Ὁ Γύζης μάλιστα ἀναβαίνει. Μελετᾶται καὶ ἐκτιμᾶται. Μεγάλος δὲν ἦτο ὁ Γύζης. Εἶνε τόσοι γίγαντες, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μετρηθῇ μαζί των. Ἀλλ' ὅ,τι ἔχει εἶνε ἡ προσωπικὴ του προσπάθεια, κατὰ δικό του νὰ φθάσῃ, κατὰ ἀποκλειστικῶς ξεχωριστὸ τοῦ νὰ κατακτήσῃ. Τὸ κατέκτησε; Γιὰ μένα ὄχι. Ἀπὸ ὅ,τι εἶδα, ὁ Γύζης εἶνε ἕνας ρωμηὸς, ποῦ ἐκλάττωσε μὲ πλήρη δύναμιν καὶ φωτιὰ τὴν Ἑλληνικὴν

ἀρρώστεια, ποῦ ὅλοι μας τὴν ἔχομε βαθεῖα ριζωμένη μέσα μας, ἀλλὰ τελειωτικὰ δὲν ἀπηλάγη ἀπ' αὐτήν.

Ἡ νίκη δὲν τὸν ἔστεψε, διότι δὲν ἦταν δυνατὸν καὶ νὰ τὸν στέψῃ. Ἀλλὰ ἔκαμε κατὰ ποῦ γεννᾷ θαυμασμόν δὲν ἦταν ψευτής. Καὶ ρωμηὸς ἀγωνιζόμενος μ' ἀλήθεια εἶνε κατὰ μοναδικὸν φαινόμενον ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Σολωμοῦ. Ἄς μὴ μᾶς συγχίξῃ ἡ ρητορικὴ ὄλων μας. Ἐτσι ἐξηγγέται αὐτὸ τὸ ἀνέβασμά του μέρι με τὴν ἡμέραν εἰς τὴν κριτικὴν ἐκτίμησιν τοῦ τόπου, καὶ καὶ πρὸ παντὸς τῆς πόλεως, ποῦ ἔζησε, ἠγωνίσθη, ἐπάλασε καὶ κατέλαβε θέσιν, ποῦ δὲν ξέρω πόσα χρόνια θὰ περάσουν νὰ τὴν ξανακαταλάβῃ ἄλλο δυστυχησένον ρωμηόπουλο τῆς σημερινῆς ὑπερκαταπτώσεώς μας σ' ὅλα καὶ πρὸ πολλὴν ἐν τῇ πνευματικῇ ζωῇ. Αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς τὴν «Καλλιτεχνικὴν Ἐνωσιν» τοῦ Μοναχου ἐξετέθησαν μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔργα ποῦ ἀφῆκε ὁ Γύζης, καὶ μὴ ἐντυπὸς τεχνοκριτικὴ δίδει ἐνθουσιῶδη χαρακτηρισμόν.

Κι' ὁμως ἡ Ἑλλάς δὲν γνωρίζει τὸν Γύζη, διότι δὲν ἦταν βουλευτής, οὔτε ὑπουργός, ἀλλ' ἕνας ποῦ ἀνέβηκε ἐπάνω ἀπὸ τὴν ψευτιά καὶ τὴν ῥητορίαν τῆς ἐποχῆς του, χωρὶς θόρυβου, ἀλλὰ μ' ἐργασίαν, ἔξω ἀπὸ τὰς σημερινὰς μας ἀθλιότητάς. Καὶ τ' ἀνωτέρω του μυστικὰ σχέδια πωλοῦνται κ' αὐτὰ εἰς τὴν ἐκθεσιν αὐτήν, ὅπως ἐπωλοῦντο ἄλλοτε καὶ ἄλλα φανερὰ του εἰς ἄλλας. Ἐνα «κράτος» θὰ τ' ἀγόραζε τηλεγραφικῶς.

Βερολίνον

Μ. Χ.

ΤΑΙΓΓΑΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΖΟΣΙΚΑ

Ζῶντες ὁμορφιάς φυλαῖς, ποῦ ποτὲ δὲν ὑποτάχθηκε ὁ τὸν ζυγὸ τοῦ πολιτισμοῦ, μὰ τριγυρνᾷ παντοτεινὰ τόπο ὅδε τόπο καὶ χαίρει' ἐλεύθερα τὸν ἀέρα καὶ τὸ φῶς.

Κι' ὅταν ἔτρεχε τριγύρω ὅσῃν ἀπόκρημνιν ἀκτῆ, ἐν ᾧ τὸ θαλασσινὸ ἀγεράκι ἀνέμιζε τρελλὰ τὰ μακρὰ μαλλιά της καὶ τὰ βουχά της, κι' ὅταν πιδῶντας βράχο ὅδε βράχο μάζευε καρabiδες ἢ καθιστῆ ὅσῃν ἀκρη καμμάς ρηματίας ἐπλεκε καλαθάκια μὲ βούρλα, κάθε τῆς κινήσις εἰδειχνε χάρι κι' εὐστροφία θαυμαστή.

Ποῖος ξέρει πῶς κι' ἀπὸ ποῦ ἡ ρουλόττα, ποῦ τὴν ἐστέγαζε, τὸ μακρὸ τῶν βοημῶν ἀμάξι, εἶχε φανῆ, ὅαν μανιτάρι ἔφαίνετο, ὅσῃν ἀκρη τοῦ πυκνοῦ δάσους. Τὴν περασμένη νύχτ' ἀκόμη δὲν ἦταν ἐκεῖ, μὰ τὴν αὐγὴν οἱ χωρικοὶ, πηγαίνοντας ὅσῃν δουλειὰ τους, παρετήρησαν τὴν κατασκοπιζομένη σκεπὴ της, τοὺς τροχούς μὲ τῆς σπασμένες ἀκτίνες των καὶ τὸ φουγάρο, ἔτις, μὲς ἀπ' τὸ ὅποιον ἐχάνοντο ὅσῃν ἀέρα στακτωπὰ καὶ ἀνάλαφρα σύννεφα κεινοῦ.

Μία ξυλόκοττα ὁκάλιζε τὸ χῶμα, σκονισμένη ἄλογο κοκκαλιάρικο φουλολογοῦσε τὰ τριγύρω δειντράκια, σκύλος ξεμάλλιασμένος ἐστριφογύριζε γαυγίζοντας ὅσῃν ἀκρη τῆς κοντῆς του ἀλυσίδας.

Ἐνας γεννῆτος πεννιτάρης, μισόξανθος ἐμάζεψε λυγαριὰς καὶ μὴ ἔξοντιάρη γρηὰ μὰγισσα καθάριζε πατάτες κλεμμένες, χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἀπὸ τὸ κοντινὸ χωράφι...

Περωνώντας οἱ χωρικοὶ ἐρίχναν μὴ ματιὰ γεμάτη δυσπιστία ὅσῃν νομάδας κι' ἡ Παρισιάνες, ποῦ ἔκαναν ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι τους, ἐσφιγγαν περισσότερο τὰ χεράκια τῶν μικρῶν παιδιῶν των.

Τὴν ἴδια στιγμὴν, ποῦ τὸ θελκτικὸ πρόσωπο τῆς Ζόσιας ἐκαθεψιτίζετο ὅσῃν ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, ὁ ζωγράφος Ρόζερ Τρέστελ προχωροῦσε πρὸς τὴν παραλίαν μὲ τὴν ὁμορφὴ κυρία Θορὲν καὶ τὸν ἀνδρα της.

—Τὶ ὁμορφὸς τύπος Τσιγγάνας! ἐμουρμούρησε.

—Ποῦφ! τί βρῖσκετε ὅσο κοκοφτιασμένον αὐτὸ κορμί! Παρετήρησεν ἡ ὁμορφὴ κυρία, ἐνῶ μὲς ἀπ' τὰ ἡδ-α-μαῖν τῆς ἐκύτταξε λοξὰ τὸ ὑποκειμένο τῆς κουδέντας.

—Συμφωνῶ μὲ τὸν Ρόζερ. Πολὺ ὁμορφὴ κοπέλα!

—Ἄ! Ἐσύ δλος ὁ κόσμος ξέρει τὰ γούστα σου!

Τὸ φαφνικὸ αὐτὸ κατρακύλισμα τῆς κουδέντας ὅσο τσακώματα τοῦ ἀνδρόγυνου, ἐσβυσε τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ συζύγου.

Ἡ λιγερὴ καὶ χαριτωμένη κυρία Θορὲν δὲν ἐννοοῦσε νὰ συνεχισθῇ ἡ κουδέντα αὐτή. Δὲν τῆς ἄρεσε ποτέ, μὲροστά της, νὰ βρῖσκε κανεὶς ὁμορφιάς ὅσῃν ἄλλην, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ κανεὶς αὐτὸς ἐτύχαινε νὰ εἶναι καλλιτέχνης, ἀνθρώπος ἀληθινῶς γούστου, ὅαν τὸν ζωγράφου Ρόζερ.

Τὸ πρόγευμα πέρασε διωπνᾶδ, χωρὶς νὰ ταραχῇ τίποτε καινούργιο τὴν χώνουσιν.

Ὁ ζωγράφος γελαστός πάντοτε, μ' ἐπιθυμίαν νὰ φανερώσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, χωρὶς στικκε μετὰ τὸν καφέ, γιὰ νὰ περπατήσῃ, καθὼς εἶπε, ἄλλο ὅσο δάσος.

Ἀσυνείδητα προχώρησε μὲς ἀπ' τὰ πυκνὰ δένδρα πρὸς τὴ ρουλόττα, χωρὶς νὰ ξαναυρῇ τὸ πραινὸ θέαμα.

Λυπημένος γι' αὐτὸ διγὰ-διγὰ περιπατῶντας, ἐσταματοῦσε κάθε τόσο γιὰ νὰ θαυμάσῃ τῆς ὁμορφῆς προσινάδες ἔφαφνα ὅσῃν καμπὴ εὐρέθη ἀπέναντι ὅσῃν Βοημῆ.

Μία καλλιτέχνου ματιὰ τὴν ἐγύμνωσε καὶ εἶδε ὅσο σῶμα τὴν μαγευτικὴ συνέχεια τῆς ὁμορφιάς τοῦ προσώπου. Τὸ βαρυστονημένο μὲ τὰ τακτικά μοντέλα πινέλο του εὐρίσκει πρῶτης τάξεως εὐκαιρίαν ἀλλαγῆς.

—Καλημέρα, μικρούλα! Ζεῦγεις Γαλλικά; Ναι! Ἐ, θέλεις λοιπόν νὰ κερδίσης αὐτὸ;

Καὶ ὅσῃν φουγάριζε ὅσο δάχτυλά του ἀστράφτερό κατακίτρινο ναπολεόνι.

—Ἐκεῖνν τραβήχθηκε ἕνα βῆμα φοβισμένη.

—Καὶ τί πρέπει νὰ κάμω γι' αὐτὸ;

—Νὰ μοῦ σταθῆς γιὰ μὸδελο... Ν' ἀφήσης νὰ σε ζωγραφίσω.

—Εἶστε φωτογράφος;

—Ὁχι, ζωγράφος.

Γέλασε.

—Εἶμαι τόσο κακοντυμένη... Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ρόζερ τὴν ἐστενοχωροῦσε μ' ἐπιμονὴ νὰ τὸν ἐπισκεψθῇ ὅσο ξενοδοχεῖόν του:

—Ὁχι! εἶπ' ἔφαφνα, δὲ θέλω νὰ βλέπῃ τὴν

είκόνα μου ή χοντροξανθη εκείνη κυρία με τα γυαλιανά της μάτια...

Ο Ρόζερ της έδειχν' εκείνη τη στιγμή δύο ναπολεόνια. Μά τον έσταμάτησε:

-Τό χρυσάφι σας δέ μου χρειάζεται... Ο,τι κάνω τό κάνω, σάν τό θέλω, σάν μ'άρεση. Δός μου τό χέρι σου να σου πώ την τύχη σου...

Πήρε τό χέρι κι' εκύτταξεν ύστερ' από μία στιγμή ειπε με σοδαρότητα:

- Έχει στα νύχια σημάδια θαθουλά ή γραμμή της ζωής σου είναι κομμένη απότομα στην άρχή... Να φοβάσαι τό μαχαίρι, τό νερό, τη φωτιά... θά πεθάνης με τέτοιο θάνατο!...

-Δέν θά κατορθώσης Ρόζερ, έλεγεν ό μηχανικός Σανάρ ενψ άναβε τό σιγάρο του.

-Θά τό κατορθώσω!

-Στοιχημα λοιπόν ένα τραπέζι 'στού Μαξιμ πώς μ' δλ' αυτά θά κάνης μία τρύπα 'στό νερό;

-Στοιχημα!

Τόσον ό κόπος να τό κατορθώση όσον και ή φιλοτιμία να μη φανή νικημένος, κι' ή σκέψις πώς θά έφερν' έτσι ε' τα νερά του και την κυρίαν Θορέν, άρκοΐσαν να φέρουν τον Ρόζερ Τρέστελ προς την Ζόδικαν.

Κι' άκόμη τό σπουδαιότερον-ό πόθος της παρθένου με τά κοραλλένια χείλια, που θά φιλούσαν τόσφ, μα τόσφ γλυκά...

Πολύ σύντομα, τριγυρνών κατά την ρουλόταν ένόησε πώς ή γριά Τζίνσκα δέν έμοιαζε την κόρη της 'στην περιφρόνησιν του χρήματος Με μία δόσιν επέτυχε την άδεια να ζωγραφίση τον καταυλισμόν των νομάδων.

Η Ζόδικα, ήμερωμένη πειά, έδέχθηκε να ποζάρη, 'στό δάσος πάντοτε, έξω άπ' τα σπήτια, 'σπου περιορίζουν τον έλεύθερον όρίζοντα...

Μόνον, σάν ό ζωγράφος θαρρετός ήθέλησε να προχωρήση περισσότερον, άντέστη μ' επιμονή!

-Δέν λέω... του ειπε, μ' άρέσεις, γιατί είσαι εύμορφος. Μά ή μοίρα σου σ' έταξε 'στά κέντρα, 'στη βοή των πόλεων, της ζωής, κι' έμε 'στην τύχη των όρμών, χωρίς ποτέ να ξεύρω που θά είμαι αύριο. Δέν θέλω να σ' αγαπήσω πρόσκαιρα. Άν ήταν, θά ήταν για όλν μου τη ζωή...

Τών φίλων τά περιπατήματα, κ' ή επιμονή αυτή ή ξαφνική κέντησιν του Παρισιάνου την επιθυμίαν. Του φάνηκε πώς ή άγρία αυτή ήταν, 'στο είδος της, ναζιάρα κι' αισθηματική και έφτασε να της εκφράζεται 'στών ιδιο τόνο, που μετεχειρίζετο για την κυρίαν Θορέν. Με γλυμειά και χαϊδευτική φωνή 'μουρμούρισε 'στην Ζόδικα τά λόγια, που κάθε γυναίκα θαρρεί πώς λέγονται γι' αυτή ή πρώτη φορά της έψιθύρισε τό ίδιο ρήμα και έδέθηκε γι' αυτήν 'στούς ίδιους παντοτεχνούς όρκους, που κάθε ψύχραμα με την προηγούμενη του ήλν του έδειχνε πώς ήταν της στιγμής. Έφτασε να της υποσχεθή να ζήση μέσα σε ρουλόττα και να την άκολουθήση πιστώς έως την άκρην του κόσμου; με την σκέψη πάντοτε να σταματήση πολύ κοντά αυτή τη συνοδεία...

-Άκουσε... Μου είπαν πώς οι όμοιοί σου είναι ψεύτες! Όμως έχω εμπιστοσύνη 'σε σέ'

γιατί σ' αγαπώ. Μ' αν μ' απατήσης, πρόσεξε γυναίκες 'δάν κι' έμδς ποτέ δέν συχωρούν!...

Σε μία ερημική καλύψη άντικρύ 'στη παιχνιδιάρα θάλασσα, ό Ρόζερ εκέρδισε τό στοιχημά του. Έγνώρισε μαζί την μαγικότερη άγνότητα με την άγνότερη άναίδεια, την άφέλεια παρθένου με τά νύχια έρωμένης, ή σθάνθη έναν έρωτα τύραννο, πολιορκητικόν, που τον αναστάτωνε ή παραμικρότερη ύποψία.

Κλάμματα σάν άργούσε 'λίγο, ζήλοτυπίας, παραξενιες, που δέν μπορούσαν να ταιριάσουν με την ζωή και τας υποχρεώσεις του ζωγράφου. Τό όνειρον ήτον άδύνατο να έξακολουθήση. Έπειτα, μία έβδομάδα ξενιτιάς είχεν άναγκάση την κυρίαν Θορέν να δεχθή τά πάντα και να σύρη τον Ρόζερ προς τό μέρος της, χωρίς την μικρότερη τύψη συνειδήσεως, πνιγμένης με την 'περιφάνεια της νέας, τόσφ δύσκολης, νίκης.

Μάλιστα 'θεωρούσε περιττή καθ' έξήγησι. Τι χρεάζεται για μία τοιγγάνα; Κάποιος μοναχά φόδος σκηνής της ζήλειας τον 'κρατούσε μακριά άπ' τη ρουλόττα.

-Όραία! Έτσι όλα τελειώνουν. Έσκέφθη, σάν έλαβε γράμμα, που ή Ζόδικα τον έκαλούσε για την τελευταία συνάντησιν, ύστερ' άπ' τό γέυμα Του όριζε μία γωνιά από τόσες της άκρογιαλίδς, που την χώριζαν τόσοι βράχοι από τά άλλα μέρη, γωνιά, που την νύκτα μόνον κάποιοι φύλακες περνούσαν μυστικά.

Σάν να δείλιασε, μα τό σκάνδαλον τό αποφάσισε. Έπειτα, 'στά τελευταία, τί θάχανε; Χωρίς να πη τίποτε 'στούς φίλους του, με τό πιστόλι 'στη τσέπη έφυγε για κεί 'σφυρίζοντας...

Δυνατό άρωμα φυκιών, έμύρωσε την άκροθαλασσιά τό ναναρουστικόν φλοισβισμα των κυμάτων έμουρμούριζε σιγαλά 'στην γαλήνη της νύχτας...

-Ρόζερ, μία 'δομάδα τώρα μ' αποφεύγεις. Μήπως από τώρα 'βαρέθηκες τη μικρή σου, την αγαπημένη σου Ζόδικα;

Άφελής, γλυκειά, περιπαθής έλεγε τον πόνο της, παρακαλούσε, τόν αγκάλιαζε, προσπαθούσε να τον κάμψη.

-Άν τό θέλης, αφήνω, με μεγάλη μου - για χάρι σου-θυσία τούς γέρους, κ' έρχομαι μαζί σου να ζήσω 'σε σπᾶτι, 'στην πόλι, παντοτεινά...

-Άδύνατον. Την έσπρωξεν απότομα για να της δείξη πώς όλα είχαν πειά τελειώση κ' έπεριέμενε την ύστερον ή σκηνή:

-Προδότη! Άκαρδε! Άπιστε! Μ' έγέλασες! Μ' απατήσες! Άντυχία σου...

Και σάν προφήτης του παλαιού καιρού 'γύρισε τη ματιά της 'στο φεγγάρι και 'μουρμούρισε λόγια άκατανόητα. Την ίδια στιγμή χτύπημα απότομο τον έσπρωξε 'πάνω 'στούς βράχους! Προσπάθησε με μανία να σκωθᾶ. Μά ένα σκονιύ δειμένο τον κρατούν άκίνητο. Η Τζίνσκα κι' ό γενναίος γέρος έδονθούσαν τώρα την Ζόδικαν να στερεώση καλά τον έραστή της εκεί.

Κι' οι τρεις τον άπόδεσαν σφιχτά 'πάνω σ' ένα μυτερό βράχο. Έστερα έφυγαν, χωρίς

θόρυβο, ξενόιαστα, χωρίς να προσέξουν διόλου στής φωνής του δειμένου...

Τ' άστρα 'στών ούρανό 'λαμπύριζαν, όροσιά ψυχρή 'ψυδούσε κ' ή ζωή της θάλασσας 'μουρμούριζε πάντοτε την αλώνια ρίμα της. Ήταν εκεί όρα πολλή, βυθισμένος 'σε πλημμύρα σκέψεων μελαγχολικών, όταν με τρόπο έννοιωσε την τιμωρία του. Η θάλασσα, 'λίγα μέτρα μόνον μακριά προχωρούσε πειά σιγαλά, ρυθμικά, άμειλικτα 'στην άμμο. Κάθε κύμα 'περνούσε τό άλλο λιγάκι κι' όλο 'πλησίαζαν. Τώρα πειά έφταναν 'στά πόδια του, και κάθε χτύπημά τους τον έρόντιζε μ' άήρους.

Έφώναξεν, ούρλιασε' μα ή φωνή του 'σδυμένη δέν έφτανε 'στο κοιμημένο χωριό κανείς δέν 'θ' άνησυχούσε γι' αυτόν ώ; τό πρωί... Γλώσσες νερό περικύκλωναν τά γόνατά του. Του άπέιρου οι μολλοσοί τον έδάγκαναν.

Ο Ρόζερ έσχιζε τά κρεατά του, 'προσπαθούσε να σπάση τό δολοφόνο σκονιύ, 'μάτωνε τη ράχι του' τό αίμα έτρεχε, μα τό σκονιύ ήταν γερό.

ΑΤΟΜΙΣΜΟΣ ΕΚΚΕΝΤΡΟΣ

ΛΟΞΗ θαμποβολή, πύρινο και παρατεταμένο φωσφόρισμα ματιού που παίζει με τραγικόν μεγαλείον τό βολβό του μέσ' την κόγχη ή γαργαλλίζεται με άπόχρωσιν άγρίου για να τό σκεπάσουν τά βλέφαρα σ' ένα ήδονικά δυναμισμένο κλείσιμο.

Αί εικόνας που πέρασαν μπρός του γρήγορες σάν άστραπή άφήκαν τά χαρακτηριστικά τους, μα κάπως σκονεινά.

Τό άγριο και κλεισμένο μάτι της λευκαίνει μία μία με τό χυμόν του και σάν της έπλυνε άφήνει τό δάκρυ να κυλίση χονδρό και διαμαντένιο.

Για μία στιγμή δέν είναι μέσ' τον κόσμο και όμως τον πατεί' τά αυτιά του κ' αυτά είναι σφαιλισμένα δέν άκούουν τίποτε.

Τό χαώδες και τρισκότεινον άγνωστο με την όμίχλη την πυκνή που τό περικαλύπτει τον τρομάζει, του γεννά σκέψεις, του τραχύνει τον λογισμόν και του προκαλεί παλμούς στα στήθη.

Τό πείσμα σπέρμα του άγνωστου άρχίζει να δυναμώνει μέσα του και ή μανία τον κάμψη να όγρη σόσσομος.

Συναρπάξεται από τό φαντασματικόν με τας επιβλητικές γραμμάς του άτακτα διασταυρούμενας και όδηγεί προς τά εμπρός.

Παραληροΐ σάν έφηβος και αισθάνεται μία φρίσσουσα και ήδυσπαθή συγκίνησι.

Αισθάνεται την ανάγκη να όη λίγο τριγύρω του και να άντικρύση τούς άνθρώπους.

Άριλάντος έπεριέμενε πειά τό μοραϊόν τέλος. Συλλογίσθηκε τη συγκίνησι του κόσμου, σάν θά εύρισκαν τό πτώμα του' έφαντάσθηκε την έντύπωσι της κυρίας Θορέν' ένόμιζε πώς διαβάσει της νεκρολογίες του, έπειτα 'σκέφθηκ' την μητέρα του, που θά τον περιέμενεν ή άτυχη να γυρίση στην πατρίδα...

Τό νερό είχε φτάση 'στο στήθος του μερικά κύματα 'φτάνανε 'στο πρόσωπό του και έφενγαν έπειτα, ενψ έτρεμε.

Σε μία άναπνοήν. άλλο κύμα τον έχτύπη. Τώρα ή άσφυξία 'μισόάνοιξε τά κλεισμένα σφικτά σαγόνια του' τά 'μάτιά του 'θάμπωσαν, τ' αυτιά του βούιζαν...

Την ίδιαν ώραν ξεκινούσε τό μακρύ άμάξι των τοιγγάνων, ή ρουλόττα με τό κοκκαλιάρικο άλογο και τό γέρικο σκυλί, που 'γαύγιζε πάντοτε στη γαλήνη της νύχτας...

J. CONSTANT

Μετάφρασις Ρ. Παριόν

Πονεί λίγο τον κόσμο με τη μωρά του πρόληψι, και την άσυνείδητη τροχιά του.

Συνοπάται δια μιάς τό μάτι του και χρυσώνεται λίγο από άκτινοβολήμα ήλίου.

Τώρα βλέπει τας ίδιαις εικόνας με νέα όμως όψι' είναι κάπως διαφορετικά.

Είναι ανάγκη κ' αυτᾶι να λευκανθούν' είναι άποιυπωμένα πλέον.

Δύο σπαρωδικαι συνοπάσεις και ένα μικρό κάμμημα και τό μάτι βυθίζεται πάλι στο σκοτάδι.

Τό χάος που τό τρομάζει πρότερον, τό σαγηνεύει τώρα.

Τί ώραία νύκτα που είναι, πόσο μεγαλοπρεπές που του φαίνεται τό μυστηριώδες ήτρον εκείνης της στοιχειωμένης φύσεως.

Και όμως δέν τό διακρίνει καλά καλά' μόνον βλέπει να τό πλαισιώνουν δύο μεγάλα έρυθρά πτερά με πράσινα φωτοκύματα.

Τρέχει με δλη του τη δύναμη άρπάζει τά πτερά και φεύγει, πετιά πάνω στο χάος σάν άνετός και πλανάται σάν έρημοπούλι.

Γύρισε πάλι στον κόσμο, μα πουλλ' υπερέφανο και μεγάλο.

Τό μάτι του τό άγριο, με την τραγική του δύναμη φωσφορίζει πάλι και χρωματίζεται με άστραπή.

Συνοπάται άκούραστο με δαιμονίου ταχύτητα' με τούς κεραυνούς που σπείρει γύρω του και τό σεισμοδόνημα που πνέει τό στόμα, τώρα κλονίζεται κι' ή γή.

ΙΑΣΟΝ ΣΕΛΗΝΑΣ

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ

ΠΕΡΙ τὸ τέλος τοῦ δαίμονος ἢ κραιπάλη εἶχε κορυφωθῆ.

Αἱ φωναὶ καὶ οἱ γέλωτες οἱ ἀγροῖκοι, τῆς τραγῆς ἐκείνης ὁμηγύρεως, ἐσχημάτιζον μίαν φοβερὰν σύγχυσιν ἤχων, μίαν ἀπερρητὴν διασκεδάσιν.

Ἦσαν δλοὶ οἱ φίλοι καὶ αἱ φίλαι τοῦ Ἀνδρέα ἐκεῖ, καὶ συνήλθον ἐντὸς τοῦ ἀριστοκρατικοῦ ἐκείνου δωματίου ὅπως ἀποχαιρετήσωσι τὴν τραγὴν ζωὴν τοῦ ἀγαπητοῦ τῶν ἀμφιγύρων. Διότι εἰς τὸν Ἀνδρέαν ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ νυμφευθῆ.

Ἐχον παρῆλθει ἀρκετὰ ἔτη εἰς μίαν διαδοχὴν ἀδιάπτων ἡδονῶν καὶ διασκεδάσεων, ὅποτε, ὅπως αἰφνιδίως, ἐκουράσθη ἐκ τῆς ταραχώδους ἐκείνης ἀγαμίας καὶ ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῆ.

Ἦτο παράδοξος ἀπόφασις ἡ ὅποια ἐξέπληξεν ὅχι ἄλλων τοὺς φίλους του. Αἱ δὲ φίλαι διεμαρτυρήθησαν ἰσχυρῶς ἐπειδὴ ὁ Ἀνδρέας εἶχε διασαφίσει διὰ μετὰ τὸν γάμον του ἐσκόπευε νὰ διαρῆξῃ κάθε σχέσιν πρὸς αὐτάς.

Καὶ κατ' ἀρχὴς μὲν ὑπεδέχθησαν σαρκασμοὶ τὴν ἀνόητον ταύτην πρόθεσιν τοῦ Ἀνδρέα, κατῆν θωπεῖαι καὶ νῆα τεχνάσματα ἀποπλαστικά, ὅπως τὸν πείσωσι νὰ ἀπόσῃ τοιαύτης μεταβολῆς, ἡ ὅποια θὰ τοῦ ἀφῆρει ἅπαντα τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ τέλος παρακλήσεις καὶ παράπονα.

Πῶς; Ὁ Ἀνδρέας ὑπῆρξε πάντοτε ὁ τερπνότερος, ὁ περισσότερος τριλὸς ἐκ τοῦ ὄμιλου των, καὶ τώρα θὰ τὸν ἀπεστεροῦντο;

Ἄλλὰ ὑπῆρξε μία αἰτία ἀνωτέρα ὄλων τῶν ἄλλων.

Ὁ Ἀνδρέας μίαν ἡμέραν ἐνόησεν ὅτι ἡ καρδιά του ἠδουλοῦθη. Τὸν εἶχε μαγεύσει μία θελκτικὴ, πλουσία καὶ φραισιότατη κόρη.

Ἠγάπησεν, ἀτηγηκῆθη ὁ γάμος ἀπεφασίσθη καὶ, ἀναμφιβόλως, ἡ ἐνωσις αὐτῆ θὰ ἦτο βίαν ἐπιτυχῆς.

Καὶ τώρα ἐκεῖ εἰς τὴν οἰκίαν του, δλου ἔξη ἀνεξάρτητος, διὰ τελευταίαν φοράν εἶχε συναθροίσει εἰς γέφυρα ὄλον τὸν τερπνὸν ἐκείνον ὄμιλον, ὁ δὲ παῖτος ἀπῆρξεν εἰς αὐτὸν σὺντροφος εἰς τὴν παρελθούσας διασκεδάσεις.

Καὶ τώρα, ἐκεῖ, ἐφόνευεν εἰς τὴν τελευταίαν κραιπάλην τὴν διεφθαρούσαν ἔξαις του, διὰ νὰ ἐξαγισθῆ καὶ νὰ ζήσῃ τοῦ λοιποῦ μόνον διὰ τὴν προφιλεστάτην καὶ ἀγνήν ἐκείνην κόρην.

Τὰ κόπελλα ἐπανειλημμένως ἐπληροῦντο ὄραίου ξανθοῦ οἴνου καὶ ἡ εὐθυμία ἐπεκράτει εἰς τὴν τραγὴν ὁμηγύρευν.

Οἱ φίλοι ἠσθάνοντο τοὺς καπνοὺς τῶν οἴνου ἀνερχομένων εἰς τὴν κεφαλὴν των, αἱ φίλαι ἀπεξωσμένοι τοῦ σθηθοδέσμον των εἶχον ριφθῆ εἰς τὴν μέθην. Μόνος ὁ Ἀνδρέας ἔπιπε μειρῶς καὶ διετήρει ὄλην τῆς διανοίας του τὴν διαύγειαν.

Ἐδιηγούντο ἱστορίας διεγερτικὰς, ἐγέλων, συνεζήτουν φωνάζοντες. Αἱ προσφιλεῖς ἐκείναι νῆαι ἀκόμη δὲν εἶχον συμμορφωθῆ μετὰ τὴν ἠπόφασιν τοῦ Ἀνδρέα.

Μεθυμένοι ἐζήτουν νὰ ἀποδείξουν τὴν ἀνοησίαν τὰς ὁποίας ἐμελλε νὰ πράξῃ ὁ προφιλεστάτος φίλος των ἀμφιγύρων.

Ἦσαν ἀλλόκοτοι συζητήσεις φιλοσοφικαί, τραλοὶ ἀφορισμοί, ἰδιότροπα ἀξιώματα.

Ἦ Ἰωάννα ὑπεστήριζεν ὅτι ὁ γάμος εἶναι μία αὐτοκτονία. Ὁ ἐλεύθερος ἔρως, κατ' αὐτήν, ἦτο ἡ χαρὰ, ἡ εὐτυχία, ἡ ζωὴ.

Ἐκάθητο πολὺ πλησίον τοῦ Ἀνδρέα καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν γοητεύσῃ, καθὼς ἐγνώριζε τὸσάκις μέχρι τοῦδε, διὰ τῆς φωνῆς, διὰ τῶν βλεμμάτων, διὰ τὸν κινήσεων.

Ἐἶχε τὰ ἐνδύματα εἰς ἀκαταστασίαν, τὸ στήθος γυμνὸν καὶ ὀγκούμενον, τοὺς ὄρατους βραχιόλους ἀσκεπείς.

Ἐἶχε ὀδὸν εἰς τὴν κόμην καὶ περίεξ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς πολυτίμιμον βραχιόλιον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκρέματο μικρὸν φοινικὸν σιδήριον.

Ἦ Ἰωάννα ἦτο μία κόρη ἀλλόκοτος, ὄραία, γοητευτικὴ.

Ναὶ, ὁ γάμος ἦτο μία αὐτοκτονία. Ἦτο ὁ θάνατος τῆς ἐλευθερίας, ἦτο ὁ φόνος τοῦ ἡθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς; Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος νομίζει ἐαυτὸν ἰσχυρὸν, ὑπερήφανον, ὁ ἄνθρωπος ποὺ διοικεῖ, κατακτεῖ, ἐγκαταλείπει, νὰ ὑποδουλοῦται, νὰ ἠττάται εἰς δεσμὸν ἀδιάλυτον μίαν γυναίκας, σχεδὸν μίαν παιδίσκην, λεπτῆς, εὐαισθητοῦ, ῥωμαντικῆς; . . . Ὡ τὸ τοιοῦτον ἦτο ἡ πλεονεξία αὐτοκτονία.

— Πρὸς Θεοῦ, ἐφώναζεν ἡ Ἰωάννα, μὴς ἀγαπᾷ ποτὲ ἓνας ἕτερος χαρακτῆρ; Ἀκοῦσε, Ἀνδρέα, αὐτοκτονία δι' αὐτοκτονίαν, ἐνὸς γάμου προτιμότερον ἐν ἔγχειρίδιον, ἐν ρεβόλβερ, ἐν δηλητήριον. Οὕτω, τοῦλάχιστον, ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἄνδρεος, ἰσχυρός. . . Ἄλλὰ νὰ νυμφευθῆ! Εἶναι ἡ ἀνδρεία τῶν ἀδυνάτων, ἡ αὐτοκτονία τῶν οὐτιδανῶν, ὁ θάνατος τῶν ἀνάνδρων! . . . Ὡ τραλέ, τραλέ! Μῆνε πάντοτε μαζί μου, Ἀνδρέα, ἡμεῖς θὰ σοῦ δώσωμεν τὰς ἡδονάς, ἡμεῖς θὰ σοῦ δώσωμεν τὸν ἔρως. Καὶ ἡ Ἰωάννα τὸν ἐνηγκαλλίετο ἡδοναθῶς μετὰ τὴν διεγερτικὴν διαφθορὰν τοῦ σφριγγιλοῦ σώματός της. . .

Ὁ Ἀνδρέας εἶχεν ἐγερθῆ γαλήνιος, μειδιῶν.

— Ὡ! ὁ γάμος εἶναι λοιπὸν αὐτοκτονία τῶν δειλῶν; . . . λοιπὸν, Ἰωάννα, ἐπειδὴ νυμφεύομαι μίαν νεανίδα παρθένον, ἀγνήν τῶν διαφθορῶν τὰς ὁποίας εἶναι τόσον καλῶς γνωρίζεις, ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος δειλός, ἐγὼ αὐτοκτονῶ καὶ εἶμαι ἀξίος μίσους; Ὑπερ τῆς διαδόσεως τῶν θεωριῶν σου προτίνω, ὦ Ἰωάννα. Πτε καὶ σὺ, ὡς προσιώμεν δλοὶ. . . Νομίζεις λοιπὸν δι' ἐγὼ δὲν θὰ ἤμην ἱκανὸς νὰ φρονεῦθᾷ μετὰ δηλητήριον, μετὰ ἐγχειρίδιον; Ἐγὼ νυμφεύομαι, ὦ Ἰωάννα, καὶ νυμφεύομαι μίαν κόρην ἡ ὅποια δὲν ἔχει τὸ ὀγκούμενον στήθος σου, οὐδὲ τὴν ἡδονικὴν μαγείαν τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἀλλὰ σὲ βεβαίω ὅτι θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς. Ἄς προσιώμεν; Καὶ σὺ νὰ ζήσης, ὦ φιλόσοφος Ἰωάννα. Ἐνα ρεβόλβερ, ἐν ἐγχειρίδιον, τὸ δηλητήριον, ἄνευ αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος εἶναι δειλός. . . Ἀναγκαιοῦν ἀθύσματα καθὼς αὐτά. . . Νά, ἰδοὺ τὸ βραχιόλιον σου, ὦ Ἰωάννα. Ἰδοὺ ὁ ἄνδρεος ἄνθρωπος. . . τὸ μικρὸ αὐτὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὴν καρδίαν, ἰδοὺ τὸ ἀληθὲς θάρρος. Ἦρωες, ἦρωες! Ὡ τὸ ἀνόητος καὶ γλυκυτάτη αὐτοκτονία ποῦ εἶναι ὁ γάμος! Πόσον ὄρατον εἶναι αὐτὸ τὸ ἐγχειρίδιον, Ἰωάννα ποῖος σοῦ τὸ ἔδωσε; Ἀκτινοβολεῖ εἰς τὸ φῶς τῶν λαμπτήρων καθὼς εἰς τὴν λάμπην τῶν ὀφθαλμῶν σου, κέρα ἄπιστοι καὶ γυμνογράχοι. Εἶναι μικρὸν καὶ ἰσχυρὸν καθὼς ἐκεῖνος ποῦ με αὐτὸ θὰ αὐτοκτονήσῃ. . . Παρατήρησε, ὦ Ἰωάννα, ἔτσι. . . Κοὶ ὁ Ἀνδρέας μειδιῶν, ἀτάραχος ἐβόησε τὸ ὄρατον σιδήριον εἰς τὴν καρδίαν, ἐπαναπίπτων ἐπὶ τοῦ καθίσματος πτώμα. . .

(Κατὰ τὸ Ἰταλικόν)

Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΟΡΟΙ

ARTEMIS COLONNA

ΟΛΥ ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ θέλωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἑλληνικῶν χορῶν τὴν σύνθεσιν τῶν ὁποίων πολὺ ἀτελῶς γνωρίζομεν, καὶ ἀκόμη ἀτελέστερον ἐννοοῦμεν τὴν χάριν τῶν κινήσεων των, καὶ ἀγνωστοῦμεν ἐντελῶς τὴν μουσικὴν των.

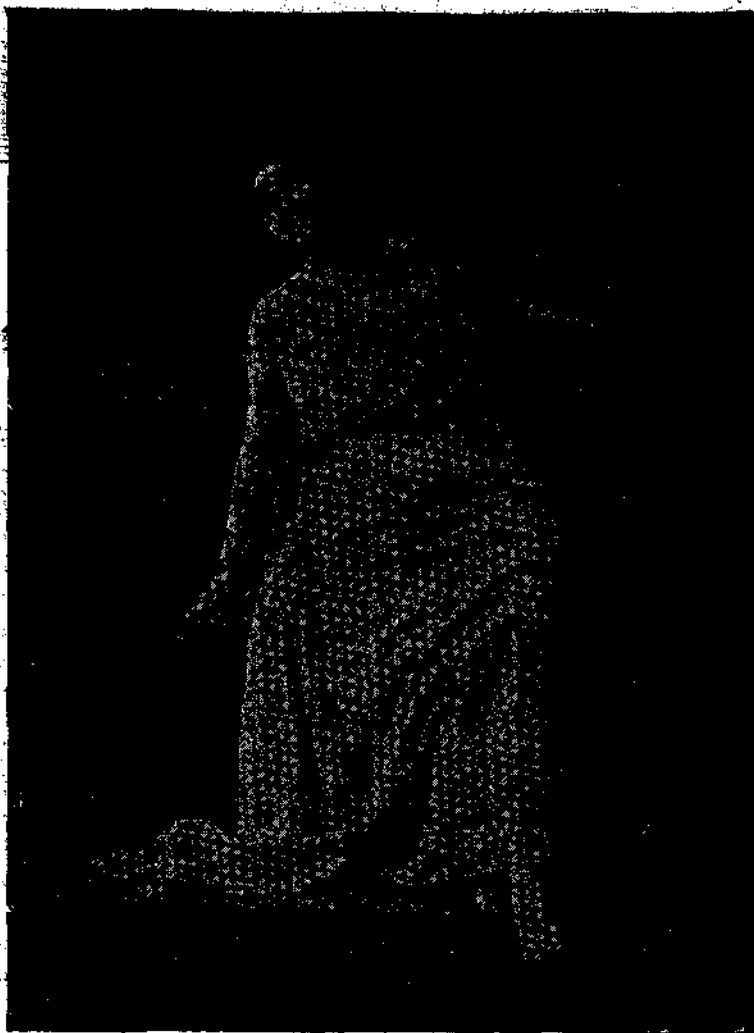
Ἦ ζωσα τέχνη τοῦ τρισυμποστάτου ἀρχαίου δράματος, ἡ ὅποια εἶχε σῶμα τὸν χορὸν, ψυχὴν τὴν μουσικὴν, καὶ τοῦν τὴν ποίησιν, ἐξηφανίσθη ἀνεπιστρεπτεῖ. Καὶ μόνον εἰς τοὺς ἀρχαίους στίχους, ὡς εἰς βιβλία ἐπτασφράγιστα, κρύπτεται τὸ μυστήριον τῆς μεγάλης ἐκείνης τέχνης.

Ἐντοῦτοις, ὅταν τὰ πάρωμεν γενικώτερον τὰ

πράγματα, καὶ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ τέχνη ἦτο, εἶνε καὶ θὰ ἦνε πάντοτε μία καὶ ἡ αὐτή, καὶ ἡ βᾶσις τῶν ἀρχαίων χορῶν, ἦτο ἡ ἐκφρασις καὶ ἐξωτερικεύσις τῶν διαφόρων ψυχικῶν διαθέσεων, ὡς εἶνε πάντοτε καὶ ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις, καὶ ἡ ἀπόδοσις καὶ ἀπαράστασις τῶν καλλονῶν καὶ τῶν ἐπινοῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσεως εἰς ἀρμονικὰς καὶ πλαστικὰς, καὶ πρὸ πάντων, ἀληθινὰς, αὐθορμήτους δηλαδή, ὀρχηστικὰς κινήσεις δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἀμέσως ὅτι καὶ μετὰ τὰς κλασσικὰς τοῦ Μπέτχοβεν καὶ τοῦ Γκλουκ καὶ τοῦ Σοπὲν μουσικὰς ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς μία καλῆ προαίσθησις, καὶ νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀρχαίας ὀρχηστικῆς, βοηθουμένη καὶ ἀπὸ τὰ ὑποδείγματα τῶν διαφόρων ἀρχαιολογικῶν ἔργων, καὶ νὰ εὕρῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς τέχνης. Μετὰ μίαν τοιαύτην εὐγενῆ προσπάθειαν καὶ νέαν

Κοσμηματικὸν σύμβολον τῶν χορῶν τῆς Κολόνας. ΝΥΜΦΗ ΚΑΙ ΠΑΝ (Ἀπὸ ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀγγείων)

Η ΜΙΣΙΣ ΙΣΙΔΩΡΑ ΔΟΥΓΚΑΝ

αντίληψιν τὸ νεώτερον πνεῦμα ζητεῖ νὰ προσεγγίση τὴν χάριν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρχαίας τέχνης, καὶ εὕρη τὰ μυστικά χαρίσματα τῶν μουσικῶν κινήσεων ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ψυχικὰς διαθέσεις καὶ ὄχι πλέον ἀσκόπους καὶ ἀηδεῖς χορούς, ὡς τοὺς σημερινούς βαρβάρους!

Ἐνα τάλαντον τολμηρὸν, μία μελέτη βαθεῖα καὶ ἀσκήσις σπαρτιατικῆ, μία ἀρχαία ἑλληνικὴ ἠβη καὶ ἓνα σῶμα Καρνατίδος, ὡς ἓνα ζωντανὸν ἄγαλμα τῆς Ὑγείας, ἡ βαρωνίς καλλιτέχνης Ἀρτεμὶς Κολόννα, μετὰ τὴν ἀρχαιοπρεπεστάτην ἐκείνην ἑλληνίδα τῆς Νέας Γῆς Μῆς Ἰσιδώραν Δούγκαν, μᾶς ἔκαμε νὰ πιστεύσωμεν ὡς ἓνα τοιοῦτον ἀληθινὸν ὄνειρον, κί' ἐξεδίωξε τὸν ἐφιάλτην μιᾶς οἰκτρᾶς πραγματικότητος, ὡς τῆς σημερινῆς.

Ἀλλὰ, ἡ εὐγενὴς ἀπόστολος τῆς Τερψιχόρης πρὶν ἢ κηρύξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀρχαίας τέχνης εἰς τὰς συγχρόνους γενεάς, εἶχε πρῶ-

τον πολὺ καλὰ καταλάβῃ τὸ τί θὰ ᾤθῃ: «τὸ κάλλος εἶνε ἀλήθεια, καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε γυμνή!» καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι χοροὶ θέλουσι: «πνεῦμα ὑψηλὸν εἰς σῶμα ελεύθερον!»

Δὲν ἐννοοῦμεν, βεβαίως, ὅτι ἔπρεπε νὰ τρέχῃ καὶ αὐτὴ σήμερον μέσα τοὺς δρόμους ὡς τὰς παρθένους ἐκείρας ποὺ ἔπαιζον μέσα εἰς τὰ δάση τῆς Ἐλευσίως. Ἐντούτοις, ἡ ἔξις τῶν φορεμάτων τοῦ σημερινοῦ συρμοῦ ἀπομακρύνει πολὺ τὴν χάριν ἀπὸ τὴν φυσικότητα — ἀφίνομεν δὲ ὅτι παραμορφώνει καὶ ἀποστρεβλώνει τελείως τὸ σῶμα, μέχρι τῶν κοκκάλων!

Καὶ ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐσπούδασε καὶ ἡσκήθη καὶ προητοιμάσθη εἰς τὰ μεγαλεῖτερα μουσεῖα καὶ φθεία καὶ γυμναστήρια τὴν ἐπιστήμην τῆς τέχνης, ἐξῆλθεν ὕστερον εἰς τὸ σχολεῖον τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς κεδιδάχθη τὴν ἀλήθειαν τῆς τέχνης.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΝΗΣΣ

Η ΒΑΡΩΝΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΣ ΑΡΤΕΜΙΣ ΚΟΛΟΝΝΑ

Προσωπογραφία τοῦ Μπρόνν Μάγερ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

Τῷ φίλῳ κ. Γρη. Σεροπούλῳ

ΡΟΣ τὸ νότιον τῆς πόλεως Ζακύνθου μέρος μεγαλοπρεπῆς ἐγείρεται ναός, ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου Περωνερωμένης τιμώμενος. Τὰ τῆς ιδρύσεως τοῦ ναοῦ τούτου ἀνάγονται εἰς μεμάκρυσμένην καὶ σκοτεινὴν ἐποχὴν. Ἡ

παράδοσις διέσωσε μέ-
 χρις ἡμῶν, ὅτι, ἐν ᾧ μέρει ἐγείρεται σήμερον ὁ ναός οὗτος, ὑπῆρχε παραλία¹, ἐν τῷ δὲ σχοινίᾳ (κ. βουρλιάς), εὐρέθη μικρὰ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, μέχρι τοῦ νῦν σωζομένη ἐν τῷ ναῷ, καί, ὡς ἱστορεῖ ὁ ἀοιδιμος ἀρχιεπίσκοπος Κατραμῆς², ἐκ τῆς εὐρέσεως ἢ φανερώσεως ἐκείνης ἔλαβεν ἀκολούθως ἡ εἰκὼν τὸ ὄνομα Θεοτόκος Φανερωμένη, ἐκτίσθη δ' ἐκεῖ καὶ φερώνυμος ναός, ἀναλώμασι τῶν πέριξ οἰκούντων, πρὸς δόξαν τῆς Θεομήτορος. Καὶ τὴν ἰδρύσιν τοῦ ναοῦ τούτου ἀνάγουσιν εἰς τὴν ἰδ' ἐκατονταετηρίδα, οὐδὲν ὅμως ἔγγραφον ἢ ἄλλη ἱστορικὴ πηγὴ σφύζονται ἐν προκειμένῳ, μαρτυροῦντα τὰ τῆς ιδρύσεως ταύτης. Ἐκ τῶν ἡμετέρων παρὰ τῷ παρ' ἡμῖν Ἀρχιεπισκοπικῷ ἐρευνῶν, ἔγγραφον ἐπίσημον ἀρχαιότερον τοῦ 1524 μαρτυροῦν περὶ τοῦ ναοῦ τούτου δὲν προκύπτει. Κατ' αὐτὸ, ὁ Κωνσταντῖνος Ἀρχιεπίσκοπος ἐκδίδων εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Παρασκευὴν παρέδιδε σὺν ἄλλοις τῷ συζύγῳ αὐτῆς Θεοδώρῳ ἱερεὶ Δόριζα τῇ 4 Ἀπριλίου 1524 τὸν ἐν τῷ αἰγυζῶν Ζακύνθου ναὸν τῆς Θ. Φανερωμένης³, ὃν κατεῖχε καὶ ἐν ἔτει 1547⁴, ἐνῶ τῷ 1576 τὸν ναὸν τοῦτον κατεῖχεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Νικόλαος ἱερεὺς Δόριζας⁵ καὶ τῷ 1606 ὁ ἱερεὺς Θεόφιλος Κάνδηλας⁶.

Ἐκ τινος περγαμηνῆς σωζομένης παρὰ τῷ

εἰρημένῳ ναῷ, ἐν ᾧ ἔχει ἀναγραφὴν διάταγμα τοῦ ἐνετοῦ δουκὸς Φραγκίσκου Ἐρίτσιου ὑπὸ χρονίαν 29 Σεπτεμβρίου 1633, προκύπτει ὅτι τοῦ ναοῦ τούτου οἱ τοῖχοι διὰ τὴν ἀρχαιότητα εἶχον περιέλθει εἰς ἀθλιωτάτην καὶ ἐρίψιμον κατάστασιν, τοῦ δ' ἐπιτρόπου τοῦ ναοῦ Βλασίου Βοντάνη ἐξαίτησαμένου παρὰ τῆς Διοικήσεως ἐξ ὀνόματος τῶν ἐνοριτῶν ἀδεῖαν πρὸς ἀνακαινισμὸν, παρεχωρήθη αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐνοριταῖς αἰωνίως ὁ ναός μετ' ἀπάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ὅπως ἀνοικοδομούμενος καὶ ἐπισκευαζόμενος χρησιμεύσῃ αὐτοῖς εἰς ἀδελφότητα.

Ὁ ναός οὗτος ἀνοικοδομηθεὶς, ἔτει 1633, ὡς ἔχει σήμερον, προβάλλεται διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ ἀξίαν, ὡς εἰς τῶν ἀρίστων ἐν Ἀνατολῇ, ζῆνοι δὲ φιλόμαχοι καὶ περιηγηταὶ ἐπισκεπτόμενοι τὴν νῆσον μας, ἐκεῖ στυματῶσιν, ὅπως θαυμάσωσι τὴν ἀπαράμιλλον ξυλογλυφίαν τοῦ εἰκονοστασίου καὶ τὰς τῆς οὐρανιας ζωγραφίας.

Τὸ ἐπίχρυσον εἰκονοστάσιον (τέμπλον) εἶνε ἀριστούργημα ξυλογλυπτικῆς τέχνης. Πρὸς τὸ ὑψηλότερον μέρος φέρεται στυκούρος, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν εἰκόνες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν συμβολικῶν πτηνῶν. Κάτωθεν τούτων διαζώμα καλλιτεχνικόν, φέρον ἐν μέσῳ τὸν Ἰησοῦν, δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ αὐτοῦ τοὺς Ἀποστόλους ἐν τῷ κλημάτων ἀμπέλου πρὸς παράστασιν τοῦ εὐαγγελικοῦ ρητοῦ: «*Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελοσ, ὑμεῖς τὰ κλήματα*». Κάτωθεν τοῦ διαζώματος ἕτερον ὅμοιον, φέρον ἐν τῷ μέσῳ τὴν Θεοτόκον κρατοῦσαν ἐν ἀγκάλαις βρέφος τὸν Ἰησοῦν καὶ κάτω ταύτης ἀνδρὰ ἐξηπλωμένον, συμβολίζοντα πιθανῶς τὸν Ἀδάμ, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν προβάλλονται κατὰ μῆκος τοῦ διαζώματος παντοειδῆ ζῶα καὶ ὁμοιώματα ἀνθρώπων. Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐκάστης τῶν τριῶν βημοθυρῶν φαίνονται ἀνὰ δύο ἄγγελοι κρατοῦντες στέμμα, εἰκὼν δὲ τῆς Θεοτόκου ἀργυρᾷ μετὰ πλαισίου καλλιτεχνικωτάτου ἀνάκειται κάτωθεν τοῦ, ὡς ἀνωτέρω, σταυροῦ¹. Δυστυχῶς τὸ ὄνομα τοῦ καλλιτέχνου ξυλογλύφου δὲν περιεσώθη μέχρις ἡμῶν· ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι

¹ Τοῦ εἰκονοστασίου τοῦτου εἰκόνα βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ «Πανακοθήκῃ». Ἔτος Δ'. Μάρτιος 1904. Τεύχος ΔΖ'. σελ. 14.

ἐρευνᾶν νεώτεροι θ' ἀγάγωσι τοῦτο εἰς φῶς.

Ἡ ὄροφὴ τοῦ ναοῦ εἶνε ἐστολιμμένη δι' εἰκόνων τοῦ ὀνομαστοῦ ζωγράφου Νικολάου τοῦ Δοξαρά¹. Τούτων ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, κατὰ μῆκος τοῦ ναοῦ, παρίστησι τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ὅπου καὶ ἐπιγραφή: «*Καὶ σύ, υἱὲ καὶ Θεέ μου...*», ἡ δὲ πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, τὴν Μετάστασιν καὶ ἡ πρὸς τὸν γυναικωνίτην, τὴν Γέννησιν αὐτῆς. Ἐπίσης μεταξὺ τοῦ εἰκονοστασίου καὶ τῆς εἰκόνης τῆς Μεταναστάσεως ὑπάρχει ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Πέτρου κρατοῦντος τὰς κλειδας τοῦ Παραδείσου καὶ Εὐαγγέλιον, ἐκείθεν δὲ μεταξὺ τοῦ γυναικωνίτου καὶ τῆς εἰκόνης τῆς Γεννήσεως, ἡ εἰκὼν ἁγίου ἢ ἀγγέλου κρατοῦντος ρομφαίαν. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῶν δύο τούτων ἁγίων, ἕτεροι εἰκόνες παριστώσασιν τοὺς Εὐαγγελιστάς, πλησίον δ' αὐτῶν ἀνὰ εἰς ἄγγελος κρατῶν ταινίαν, ἐφ' ἧς ἀναγράφεται τὸ: «*Ἀπόστολοι ἐν περάτων*». — *Συναθροισθέντες ἐνθάδε*. — *Γεθσημανῇ τῷ χωρίῳ*. — *Κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα*. Τέλος ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰκόνης τῆς Κοιμήσεως, ἀνὰ τρεῖς ἄγιοι ἢ ἀπόστολοι. Καὶ αὐταὶ μὲν αἱ ἐπὶ τοῦ ὀρόφου εἰκόνες ἅπασαι γραφεῖσαι διὰ χειρὸς Νικολάου τοῦ Δοξαρά²· ἡ ἐναέριος οὐχ ἦν παρὰστάσις παραπλησίον εἰκόνων, ὅποια ἡ Γέννησις καὶ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, ἐπὶ τοῦ ὀρόφου (a soffitto), ἀντίκειται εἰς τοὺς κανόνες τῆς κριτικῆς τῆς τέχνης, καίπερ πληροῦσα τοὺς ὅρους τῆς προοπτικῆς. Ἐπὶ τῆς οὐρανιας, μόνον οὐράνια παραστάσεις, καὶ ὄχι ἐπίγειοι, δύνανται νὰ ἔχωσι θέσιν.

Ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ πρὸς μὲν τὰ ἄνω φαίνονται αἱ εἰκόνες Προφητῶν, ἐννέα εἰς ἐκάστην πλευράν, κάτωθεν δ' αὐτῶν αἱ εἰκόνες Ἱεραρχῶν, τέσσαρες εἰς ἐκάστην πλευράν, ἔρ-

¹ Ὁ χρόνος τῆς γεννήσεως τοῦ περιφανοῦς τούτου ζωγράφου ἀγνοεῖται. Ὁ Μουστοξόδης (ἐν «*Ἐλληνομνημονίᾳ*» σελ. 20) ἀναφέρει τὴν Καλάμας, ὅς ἐτόπον γεννήσεως, δὲν μνημονεύει καὶ τὸν χρόνον αὐτῆς. Ἐξ ἡμετέρων ἐρευνῶν γίνεται γνωστὸν τὸ πρῶτον ἦδη, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἔδοτι ἀπὸ τοῦ πάππου ὁσάντως Παναγιώτης ὀνομασθεὶς, ἵνα μὴ ἀήθως προσηύχθη τὸ ὄνομα εἰς τῶν Ἱταλῶν τὴν ἀκοῆς, μετεποίησεν αὐτὸ εἰς τὸ Μαρτίνος. (Ἐν ὄρα Μουστοξόδου ἀνωτέρω σελ. 21) ἐβαπτίσθη τῇ 28 Ἀυγούστου 1754, κατὰ τὴν ἐξῆς ληξιαρχικὴν πράξιν, σφραγισμένη ἐν τοῖς παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ ἡμῶν βιβλίοις τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κόλα: «1754 ἀυγούστου 28. ἐβάπτισα παιδίον σεργικόν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Καβαλιέρο Καπετῶν Νικολάου Δοξαρά γεννημένου ἀπὸ τῆς ἐκλ. μηροτάτης Χρυσῆς Ψωμά. Ἦτον ἀνάδοχος ὁ κύριος Παναγιώτης Μπενάκης, μάστιγας ὁ ἐκλαμπρότατος πρωτονοτάριος Βηζιέντος Ἀλέουσι καὶ ὀνομάσθη Παναγιώτης, ἦτον μηνῶν δυῶν». Ἀλλὰ καὶ θυγάτηρ τῶν αὐτῶν γονέων ἐβαπτίσθη τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1757, εἰς ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἀντζολέτα (αὐτῆσι βιβλία ἀγ. Δημητρίου τοῦ Κόλα). Ἐπίσης ἐν τοῖς αὐτοῖς βιβλίοις σ. 194 ἀπαντᾷ καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ καλλιτέχνου Νικολάου Δοξαρά, ἀγνωστοῦ μέχρι τοῦδε: «1775. μαρτίου 2. ἀπέθανε ὁ ἐκλαμπρότατος Κύριος Καπετῶν Καβαλιέρο Νηκόλαος Δοξαράς καὶ ἐθάπη εἰς τὴν ἐνορίαν μου».

γα ἅπασαι τοῦ ζωγράφου Ἱερωνύμου τοῦ Πλακωτοῦ. Ἐν τῷ γυναικωνίτῳ πρὸς τὰ ἄνω αἱ εἰκόνες Ἁγίων καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὁ Ἰησοῦς, ἔνδεκα τὸν ἀριθμὸν καὶ αὐταὶ γραφεῖσαι διὰ χειρὸς τοῦ ἀνωτέρω Νικολάου τοῦ Δοξαρά. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γυναικωνίτου ὑπάρχει ἕτερα εἰκὼν, ἀξιοθέατος διὰ τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτῆς πλαίσιον, ἐν ᾧ φέρεται γεγλυμμένον τὸ οἰκόσημον εὐγενοῦς τῆς νῆσου οἰκογενείας. Ἐντὸς τοῦ γυναικωνίτου ἀναρτᾶται εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Ἀμολύντου, κρατοῦσης, τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ, τὸν Ἰησοῦν βρέφος, ἐνῶ πρὸς τὰ ἄνω ἔνθεν καὶ ἔνθεν δύο ἄγγελοι κρατοῦσι τὰ σύμβολα τῶν Παθῶν. Καὶ πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ τῆς Θεοτόκου ἀναγινώσκειται ἡ λέξις Ἀμολύντος, πρὸς τ' ἀριστερὰ τὸ τροπάριον: «*Ὁ τὸ χαῖρε πρὶν τῇ Πανάγῳ μνηύσας, τὰ σύμβολα νῦν τοῦ πάθους προσδεικνύει*. Χριστὸς δὲ θνητὴν σάρκα ἐνδεδυμένος πόσιμον δεδοικῶς δειλιᾷ ταῦτα βλέπων». Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ ἀγιογράφου Ἐμμανουὴλ Τζάνε τοῦ Μπουνακῆ καὶ φέρει χρονολογίαν 1641. ἀναγινώσκειται δὲ κάτωθεν τῆς εἰκόνης ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «*Δέσις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἀνδρέου τοῦ Καλλονᾶ ἄμα οὐμβίας καὶ τέκνων αὐτοῦ*. Χεῖρ Ἐμμανουὴλ ἱερέως τοῦ Τζάνε»¹. Τέλος ἕτερα καλλιτεχνικὴ εἰκὼν φέρεται ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου παριστώσα τὴν ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου, ἔργον τοῦ ἀγιογράφου Βίκτωρος, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκειται ἡ χρονολογία 1660. Τὸ ἐλλειψοειδὲς σχέδιον τοῦ ἐπὶ τοῦ ὀρόφου καλλιτεχνικοῦ ἐπιχρῶσου πλαισίου τῶν εἰκόνων ἔδωκεν ὁ Ζακύνθιος εὐγενὴς Νικόλαος Κομοῦτος συναγαγὼν ἀτάραχος, ὁ γνωστός ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Κολονέλλος, ὁ σπουδαστὴς ἐν Ἱταλίᾳ καὶ διακρίθεις ὡς ἀριστὸς μηχανικός².

Περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ ὀρόφου εἰκόνων τοῦ Δοξαρά, ὁ Κατραμῆς³ μνημονεύει ὅτι τῇ 21 Μαρτίου 1753 συνεφωνήσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ καλλιτέχνου Νικολάου Δοξαρά «... νὰ δεχθῇ (οὗτος) τὸ βάρος νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ζωγραφίαν ὅλην κατὰ τὰ δισέγια τόσον εἰς τὸ σοφίτο, ὡσὰν εἰς τὴν πυραμίδα καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν τάξιν, εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον ὄριον τῆς φόδρας τῶν τοίχων.... Καὶ διὰ παντελεῖ ἀνταπόκρισιν πέρνει χρέος ἢ Ἐκκλησία νὰ τοῦ μετρήσῃ τρεκάνια χρυσᾷ ἐπιταξία...». Ἐνεκὸς ὅμως ἀγνωστων λόγων, ὁ Δοξαράς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποπερατώσῃ τὸ ὅλον ἔργον, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ νέας συμφωνίας μετὰ αὐτῶν γενομένης τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1758 «*Διέβησαν οἱ πέντε χρόνοι ὅπου κατὰ*

¹ Ὁρ. Α. Χ. Ζῶη. «*Ἐξικὸν φιλολογικὸν καὶ ἱστορικὸν Ζακύνθου*». Ἐν Ζακύνθῳ Τόμ. Α'. σελ. 51η ἐν τῇ λέξει «*Ἀμολύντος*» καὶ Ν. Κατραμῆ. «*Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα Ζακύνθου*» σελ. 341.

² Αὐτόθι «*Λεξικόν*». Τόμ. Β'. σελ. 439 ἐν λέξει «*Κομοῦτος*».

³ Ν. Κατραμῆ. «*Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα Ζακύνθου*». σελ. 361.

¹ Καὶ σήμερον εἶ ἡ παραλία δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ ναοῦ.

² Ν. Κατραμῆ. «*Ἱστορικαὶ διασαφήσεις ἐπὶ τῆς πατρίδος Εὐγ. τοῦ Βουλγάρου*». Ἐν Ζακύνθῳ 1854.

³ Συμβιβγράφος Ἀλ. Στουριῶν σελ. 126.

⁴ Συμβιβγράφ. Ε. Κοτρωνῆ σ. 139.

⁵ Στρε. II. Βιδάλης σ. 243.

⁶ Στρε. Ἀν. Βουρδέλης σ. 55.

την πάρις 21 Μαρτίου 1753 και ἀκόλουθον συμφωνίαν ἐδιωρίσθησαν τοῦ Sr Καβαλιέρου Νικολάου Δοξαρά διὰ τὴν τελείωσιν ὅλης τῆς ζωγραφίας ταῦ θείου τούτου Ναοῦ...»¹. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἠκολούθησε κρίσις μεταξύ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ Δοξαρά, μὴ ἀποπερατώσαντος τὴν ἐργασίαν ἐντὸς τῆς πενταετίας, ὡς ἡ συμφωνία αὐτῶν, πρὸς ἀποφυγὴν ἐξόδων καὶ ὅπως ἡ ἐργασία ἀποπερατωθῇ διὰ χειρὸς τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου, διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου 1758 συμβολαίου, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῆς τοῦ Δοξαρά καὶ τῶν ἐπιτρόπων², συμφωνήθη: «α'. ὑπόσχεται ὁ Sr Kr Δοξαράς νὰ τελειώσῃ ὅλως ταῖς ἐπίλοιπαις εἰκόνας, τὸσον τοῦ Γυναικείου, ὅσον καὶ τοῦ σοφίτου, κατὰ τὰ διαένια, ὅπου συμφώνως ἔγιναν ἐξ ἀρχῆς, μὲ κολόρα, πινέλλα καὶ ἄλλα ἐξοδα ἰδικά του, εἰς διορίαν τεσσάρων χρόνων ἐρχομένων ἢ καὶ ὀλιγώτερον, ἀλλ' ὄχι περισσότερον.

β'.—Λαβαίνονν χρόνος οἱ ἄνωθεν Ἐπίτροποι νὰ μετρήσων τοῦ Sr Δοξαρά διὰ ὅλην τὴν ζωγραφίαν ὅπου ἔκαμε καὶ ὑπόσχεται ὡς ἄνωθεν νὰ κάμῃ, τζεκίνια χρυσᾶ ἐπιτακόσια, ἦτοι τζα 700, καὶ ὄχι ἐπιτακόσια εἰκοσι τέσσαρα, ὡς ἦτον ἡ πρώτη συνθήσασις, καὶ τοῦτο διὰ νὰ δεῖξῃ ὁ Sr Δοξαράς τὴν καλὴν του διάθεσιν τὰ ἐχάρισεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς βοήθειάν τῆς, διὰ τὸ νὰ ἔχη αὐτὴ κατὰ τὸ παρὸν πολλὰ ἐξοδα διὰ ἀνακαινισαῖς καὶ ριστάουρα³, ὅπου πηγύνουν κάμνονίας οἱ αὐτοὶ Ἐπίτροποι καὶ μένει καὶ κράζεται τελείως ἐδχαριστήμενος μὲ αὐτὰ τὰ τζεκα ἐπιτακόσια.

γ'.—Ὁ ρηθὴς Sr Δοξαράς περιπλέον τάσσει καὶ ὑπόσχεται, χάριν ἐδλαβεῖας ὅπου ἐξ ἀρχῆς ἔλαβε πρὸς τὴν δευπάρθνον, νὰ ζωγραφίσῃ ταῖς δύο Λεοποτικαῖς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας μὲ κολόρα καὶ ἐξοδα ἰδικά του, ἔξω ἀπὸ τὰ σανίδια καὶ τὸ χρύσωμα, ὅπου χρειασθῇ, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι τῆς τέχνης του, τὰ ὅποια νὰ τὰ κάνουν οἱ Ἐπίτροποι μὲ ἐξοδα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ αὐτὴ ἡ ζωγραφία νὰ ἀκούεται εἰς χάρισμα τοῦ ἁγίου ναοῦ.

δ'.—ὑπόσχονται οἱ ρηθέντες προκουρατόροι⁴ νὰ ἀγοράσων μὲ ἐξοδα τῆς Ἐκκλησίας ὄσα πανιά, ἦγουν τέλλα μιλανέζε⁵, ἦθελε χρειασθῶν διὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦ σοφίτου, καὶ τὰ σανίδια ὅλα διὰ ταῖς εἰκόνας τοῦ γυναικείου.

ε'.—Ὁ ἄνωθεν ἀριθμὸς τῶν φλωρίων ἐπιτακοσίων, ὅπου ἔχουν νὰ μετρηθῶν δι' ὅλην τὴν προεὶρημένην ζωγραφίαν, μένουν συνθησασμένα τὰ μέρη, νὰ πλερωθῇ μὲ ταῖς κάτωθεν διορίαις καὶ τρόπους ἦγουν, τζεκίνια σαράντα

¹ Ἀδελφ. σελ. 361

² Συμβιβγράφος Ζακύνθου Δημήτριος Πυρρῆς, σελ. 44. παρὰ τὸ Ἄρχιεῖο Ζακύνθου.

³ Ἐπισκευάς.

⁴ Ἐπίτροποι.

⁵ Ὀθόνη τοῦ Μιλάνου.

τὸν κάθε χρόνον, διαμοιρασμένα εἰς ὅσαις τέσσαρες..... Σεκαθαρίζοντας περιπλέον τὰ μέρη διὰ νὰ ἔχη χρόνος ὁ Sr Δοξαράς νὰ κάμῃ τὴν ζωγραφίαν μὲ κολόρα σοπραφίνα², καὶ τὴν νόταν³ ὅπου ἔδωκε τῶν Ἐπιτρόπων διὰ νὰ τοῦ κάμουν τὴν προβίστα⁴.....».

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐποψίν ὁ ἐν τῇ πόλει Ζακύνθου ναὸς τῆς Θεοτόκου Πεφανερωμένης⁵, εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο, ἐὰν ἐλαμβάνετο πρόνοιά τις ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπὲρ τῶν κειμηλίων τούτων τῆς τέχνης, ἐφ' ὧν ὁ χρόνος διερχόμενος ἤρχισε νὰ καταλείπη τῆς φθορᾶς τὰ πρῶτα ἔχνη.

Ζακύνθος

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΕΗΘΕΙΑΙ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΑΣ

ΣΥΝΗΘΕΣ οἱ ὑγεινολόγοι μᾶς ὁμιλοῦν διὰ τοὺς πνεύμονάς μας, διὰ τὴν καρδίαν μας καὶ διὰ τὰ ἐντερα, σπανιότατα διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μας. Ὡς νὰ μὴ διατρέχουν ποτὲ αὐτοὶ κίνδυνον, ἢ ὡς νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς νὰ τοὺς διατηρῶμεν ὑγιεῖς. Τὰ μάτια μας τὰ περιποιούμεθα ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ ὄρολογι μας.

Μεταξὺ τῶν ὀφθαλμικῶν ἀσθενειῶν ἡ κοινότερα καὶ ἡ ἐνοχλητικώτερα εἶνε ἡ μυωπία, ἡ ὁποία προέρχεται πάντοτε ἐξ ἰδικῆς μας ὑπατιότητος.

Ὁ ὀφθαλμὸς τῶν μύσων εἶνε ὀφθαλμὸς πολὺ μακρὸς Ὁμοιάζει μὲ φωτογραφικὴν μηχανήν, καθ' ἣν ἡ πλάξ ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸν φακόν.

Αἱ εἰκόνας ἐρχονται καὶ ζωγραφίζονται ἐμπροσθεν τοῦ ἀμφιβλιντροειδοῦς χιτῶνος τῆς μεμβράνης, δηλαδὴ ἐκεῖνης, ἡ ὁποία ἐπιστρέφει τὸ βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ δέχεται τὰς ἐντυπώσεως τῆς ὁράσεως. Ἐκαστον σημεῖον τοῦ ἀντικειμένου σχηματίζει ἀπὸ τοῦ χιτῶνος αὐτοῦ ἀγτί σημεῖον, κηλίδα καὶ ἡ εἰκὼν γίνεταί θαμπή. Διὰ νὰ ἰδῇ λοιπὸν ὁ μύσψ εἶνε ἀναγκασμένος νὰ κολλᾷσῃ τὸ μάτι του εἰς ὃ, τι κωτάζει.

ὑπάρχει ἐν τούτοις προφυλακτικὴ διὰ τὴν μυωπίαν. Εἰς δ' ἐκ τῶν πρώτων ἀποστόλων τῆς ὀδοκτοῦ Ζαβὰλ τὴν ἐξέθηκεν εἰς ἐν τελευταῖον βιβλίον του περὶ τῆς φυσιολογίας τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς γραφῆς. Ὁ διάσημος αὐτὸς ὀφθαλμολόγος... εἶνε τυφλός! καὶ ἂν ἐπαυσε βλέπων, δὲν ἐπαυσε θέτων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀνθρώπων τὴν ἐπιστήμην του ἐπινυσημένην διὰ τῆς πειρασ. Ἄς ἀκούσωμεν τὰς συμβουλὰς του.

Παρὰ τὰς ἐπικρατούσας προλήψεις, ἡ μυωπία δὲν εἶνε οὔτε ἐκ γενετικῆς, οὔτε κληρονομικὴ. Δὲν ὑφίσταται σχεδὸν οὐδέποτε εἰς τὰ νεογνά. Εἶνε δὲ σπανιότατη εἰς τὰ μικρὰ παι-

¹ Ἀόσεις.

² Ἐξαιρέτα.

³ Σημεῖωσιν.

⁴ Προμήθειαν.

⁵ Τὴν εἰκόνα τοῦ ναοῦ τούτου βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ «Πανακοθήμῃ». Ἔτος Δ'. Ἰουν.—Ἰούλιος. Τεύχη Μ'.—ΜΑ'. σελ. 83.

διὰ, τὰ κατώτερα τῶν ἴστων. Μόνον κατὰ τὸν μαθητικὸν βίον, περὶ τὰ δέκα ἕως δώδεκα ἔτη, καὶ ἰδίως εἰς τὸ γυμνάσιον, γίνονται τὰ παιδιά μύωπες, ἐπειδὴ κακῶς διαβάζουν, κακῶς γράφουν, κακῶς φωτίζονται, κακῶς στέκονται.

Πολλὰ μελετητήρια εἶνε πολὺ σκοτεινά, ἰδίως τὸν χειμῶνα. Ἐὰν αὐτὰ εἶνε καλὰ, τότε εἰς τὸ σπῆτι ὁ μαθητὴς εὐρίσκει τὸ ἀνεπαρκὲς φῶς. Ὑποπτεύονται συνήθως τὸ γκάξ ἢ τὸ ἠλεκτρικὸν ὅτι κωρᾶζει τὴν ὄρασιν καὶ διὰ τοῦτο ἐργάζονται εἰς ἡμίφως, διὰ ν' ἀναπαύσων τὴν ὄρασιν. Καὶ ὁμοῦς οἱ ὀφθαλμολόγοι διακηρύττουν ὅτι ποτὲ δὲν εἶνε ὑπερβολικὸν τὸ τεχνικὸν φῶς. Ὅπου εἶνε εὐθηνὸν τὸ πετρέλαιον παρετηρήθη ὅτι οἱ μύωπες μαθηταὶ εἶνε ὀλιγώτεροι.

Τὰ βιβλία ποῦ μεταχειρίζονται τὰ παιδιά εἶνε ἐν γένει κακῶς καμωμένα. Μαῦρα γράμματα εἰς λευκὸν βάθος ἀποτελοῦν κουραστικὴν ἀντίθεσιν. Ἄν ἦσαν τυπωμένοι εἰς ὑποκίτρινον χαρτί, πτωχὸν εἰς χημικὰς ἀκτίνας, αἱ σελίδες θὰ ἐδιαβάζοντο ἐπίσης καλὰ. Τὰ γράμματα εἶνε παρὰ πολὺ μικρὰ, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶνε μεγάλα, ὡς διὰ τοὺς ἀχαρτίους. Ἰδοὺ ἕνας ὄρος ἀκόμη τὸν ὅποιον πρέπει νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν οἱ κριταὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Κατὰ τοὺς εἰδικούς, ἡ κόπωση τῆς ὁράσεως δὲν προέρχεται τόσον ἀπὸ τὰ μικρὰ γράμματα, ὅσον ἀπὸ τὰ πυκνά. Τὸ εὐανάγνωστον δὲν ἐξαρτᾶται τόσον ἀπὸ τὸ ὕψος των, ὅσον ἀπὸ τὸ πλάτος των. Τὰ ἀγγλικά βιβλία εἶνε εὐανάγνωστα, ἐπειδὴ τὰ γράμματα ἀπέχουν ἀρκετὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐπειδὴ αἱ λέξεις οὔσαι μικραὶ, ἀφήνουν συχνότερα τὰ λευκὰ μεταξὺ των διαστήματα. Τὸ ἐναντίον συμβαίνει εἰς τὰ γερμανικά βιβλία καὶ δι' αὐτὸ οἱ περισσότεροὶ φέροντες γυαλιὰ εἰς τὸν κόσμον εἶνε Γερμανοί. Ὅπως ἔχομεν τὰ ὑγιεινὰ παπούτσια διατὶ νὰ μὴν ἐχωμεν καὶ τὰ ὑγιεινὰ βιβλία; Μίαν ἡμέραν ἡ ἐπιστήμη τῆς ὑγιεινῆς θὰ κανονίσῃ τὴν κατασκευὴν τοῦ βιβλίου, ὡς κανονίζει τὴν κατασκευὴν τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν φαγητῶν.

Πρὸ παντὸς ἡ ὑγιεινὴ συνιστᾷ σήμερον νὰ μὴ διαβάζωμε πολλὴν ὥραν κατὰ συνέθειαν. Νὰ κάμνωμε παύσεις. Ὅλοι οἱ βιβλιοθηκᾶριοι καὶ οἱ φιλόσοφοι εἶνε μύωπες. Αἱ ράπτρια δὲν εἶνε. Εἰς ἐν γραφεῖον ἐφημερίδος περισσότεροι μύωπες εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν συντακτῶν παρὰ μεταξὺ τῶν τυπογράφων. Τοῦτο δὲ διότι ἡ μοδιστρες καὶ οἱ τυπογράφοι ἐργάζονται μὲ ὀλιγώτερον ἐντασιν τῆς ὁράσεως τῶν πολλοῦ μάλιστα ἐργάζονται βλέποντες ἄλλου.

Ἡ γραφὴ εἶνε ἀδελφὴ τῆς ἀναγνώσεως. Καὶ ἡ γραφὴ ἠμπορεῖ νὰ προξενήσῃ βλάβας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπὶ πλέον δὲ βλάβας εἰς τὸ σῶμα. Ἡ γραφὴ ἡ γινόμενη σκυφτά, συννθίζει τὸ παιδί εἰς στάσιν ἐπικλινῆ. Ἐκ τούτου προ-

Ἡ ΠΡΩΙΑ

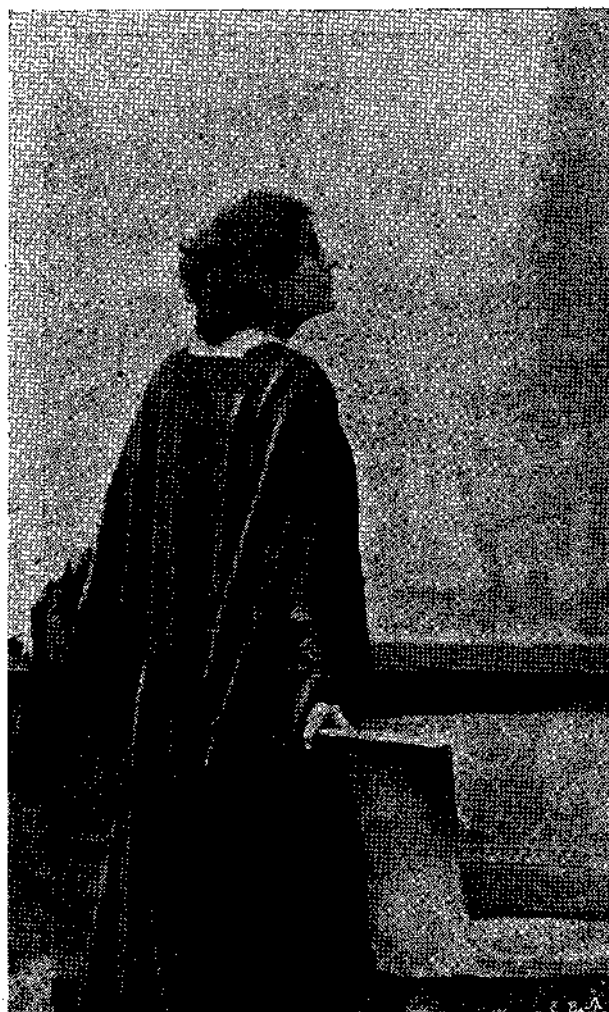
ἐρχονται, κατὰ τὴν ἡλικίαν τῆς ἀναπτύξεως, ἐκτοπίσεις τῆς σπονδυλικῆς στῆλης.

Ἡ ὀρθία γραφὴ, δὲν προξενεῖ οὔτε μυωπίαν οὔτε σκολίωσιν. Ἡ Γεωργία Σάνδη εἶπε «Ὁρθία γραφὴ εἰς ὀρθιον χαρτί, μὲ ὀρθιον σῶμα».

Ἡ ὀρθία γραφὴ ὑπάρξε τὸ ἀνικείμενον πρῶτων ἀνακοινώσεων εἰς τὴν Ἰατρικὴν Ἀκαδημίαν Παραγγέλλεται ὁμοῦς ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, διδάσκειται τακτικῶς εἰς τὰ Γαλλικὰ σχολεῖα. Ἀναμφιδόλως ὑπάρχουν ἐπαγγέλματα, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ γραφῇ κανεὶς γρήγορα καὶ ἡ σκυμμένη γραφὴ εἶνε ἀπαραίτητος. Ἀλλὰ κυρίως πρόκειται περὶ τῶν μικρῶν, περὶ τῶν σχολειῶν, περὶ τῆς ἡλικίας ἐκεῖνης κατὰ τὴν ὁποίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπέρχεται ἡ μυωπία καὶ αἱ σωματικὰ βλάβαι.

Ἄς ληθῆῃ λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ κορίτσια θὰ γείνων μύτερες καὶ ὅτι οἱ μύωπες δὲν εἶνε καλοὶ στρατιῶται.

Τὸ ἀθρονον φῶς, τὸ «φυσιολογικόν» βιβλίον, ἡ εὐθεῖα γραφὴ, ἰδοὺ ἡ ὀσπηρία καὶ ἡ ἐπαληθευσις τῆς φράσεως ὅτι περιποιούμεθα καὶ φυλάττομεν ἕνα πρᾶγμα «ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ».

Η Δοξία ως Μόνα Βάνα

ΤΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ

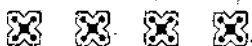
Η γυνή έχει τόσα προτερήματα
άλλα και τόσα ελαττώματα, ώστε ά-
ναμφιβόλως, έδημιουργήθη διά της
συνεργασίας Θεού και Διαβόλου. Είνε
ή πρώτη και μόνη φορά, καθ' ην
συνειργάσθησαν οι δύο ούτοι αντί-
παλοι.

Συλλογίζομαι διατί τάχα να μη έ-
χουν φωνή τα ζώα. Δεν είναι αυτό
μία στέρησης άμύνης κατά των σκλη-
ροτήτων του λογικού ανθρώπου;
Αλλά σκέπτομαι εξ άλλου δι' εαν έ-
πρόκειτο να τούς δοθής ο λόγος διά
να σκέπτονται και δηλοούν όπως οι
άνθρωποι, τότε θνητός σοφός είναι ο
Θεός, που τα έκαμε βωβή και σωφώ-
τερος θα είναι εαν και εις το μέλλον
εμμείνη εις το άρχικόν έργον της τοι-
αύτης δημιουργίας. Άρχούν οι άν-
θρωποι με τας άνοησίας των.

Όλοι οι άνθρωποι θα ήσαν θαν-
μάσιοι, άρκει να μās εδάσειζαν.

Δεν υπάρχει οικτρώτερον θέαμα
από γυναίκα άσχημον, ή οποία έχει
την ιδέαν δι' εινε ώραία.

ΔΙΚ

ΘΡΥΛΟΙ

Ο ΡΑΓΙΑΣ

Δακρυμένο κλείει το μάτι,
βαρυνμένη έχει καρδιά...
Ξενητιά ποθείσαι γεμάτη
καταφρόνη κι' άπονιά!

Μά και πίσω δεν γυρίζει
στην πατρίδα τη γλυκειά...
ή σκληρά την βασανίζει
χρόνια τόσα και βαριά!

Βουνά παίρνει, σχίζει κύμα
με τρομάρα δλημερής
μήπως εβρη ξάφνω μνήμα
μόσ' στο δρόμο της ζωής,

Και δεν φτάση στην άγκάλη
της πατρίδας να ταφή...
μόνο τάφο εκεί, μά πάλι
τάφο ελεύθερο ποθεί!

ΚΟΥΡΣΑΡΟΙ

Φουρτούνησεν ή θάλασσα, φυσή,
κατεβασιά, βορριάς θα πάρη...
τα λιμανάκια, στα μικρά νησιά,
τα λούζει δλόγεμο φεγγάρι.

Καιρός καλός για τ' άπισια ουκιά,
θέ να δίχτούν Καραμπουρνιώτες,
κουρσάροι μαύροι, λύκοι του βορριά,
για να κουρσέφουν πατριώτες!

Τρέχει ο γυαλός!.. κι' αϊτός ψηλά πειά,
στη Βίγλα, ο ναύτης να κυτάξη,
αν γύρω τ' άγριο άρμενο περηά
που το νησι του θα σπαράξη!

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΣΧΗΜΑ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΘΥΕΛΛΗΣ

ΜΕΛΙ εις την
χθεσινήν θύελλαν
άκουσα ένα χα-
μίνι να τραγουδή.
Ενώ το ζιτζίκι,
ή κόττα, ο άνθρω-
πος είχαν κρυβή
υπό τον τρόμον

της θείας όργης, το χαμίνι εύρηκε την ώρα
να τραγουδήσει. Η αιώνια του ιστορία. Ευθύ-
μει όταν οι άλλοι τρέμουν ή καταστρέφονται.
Τουφεκίζει τον βρέμοντα σφραγόν με ένα αι-
θριον τραγουδι. Είναι το μόνον πλάσμα του
δημιουργού το όποσον θα ίδής όρθιον εις την
πλημμύραν και γελαστόν εις τον τρόμον. Αι
πλημμύραι το βγάλουν έξω καθώς βγάλουν την
πεπονοφλουδα ή το παλινοπάπουτσο. Και το
χαμίνι δεν παρασύρεται. Είναι το τραγουδι της
θύελλης.

Ήμπορείτε επομένως να σκεφθήτε πόσον
ήλιθία είναι ή τύχη ήμών των άλλων οι όποιοι
δεν έγιναν χαμίνια, ενώ πιθανόν το τάλαν-
τόν μας να ήτο αυτό. Ήμπορείτε να έρωτή-
σετε τί έψαίξαμεν και μās έβαλαν τομάρι
ζώων εις τα πόδια, εις το κεφάλι, στέγην κα-
λουμένην καπέλλο, εις το σώμα Μενδρεσέ όνο-
μαζόμενον ένδυμασία, και εις την ανατροφήν
ήλιθιότητα όνομαζόμεννν αξιοπρέπεια. Ίδού
ότι δεν μπορούμε να νικήσωμε καμμίαν απο-
λύτως θύελλαν, ενώ το χαμίνι ήπνευει την θύ-
ελλαν. Πώς αυτή ή άνισότης; Πώς είμεθα κα-
τώτεροι από κείνο το όν που το θεωρούμεν εν
τούτοις ως δημιουργημα ενός φτυσίματος της
ζωής; Δεχ ήθέλατε να τραγουδήτε σεις εις την
θύελλαν, άντι να τραγουδή αυτό; Και όμως
τραγουδεί αυτό. Ο λόγος δε που το κατορ-
θώνει είναι ότι δεν ήθέλησε να εκπλήξη τον
κόσμον με καμμίαν οικονομικήν, στρατιωτικήν,
ή πνευματικήν επιχείρησιν. Ήπεισθη ότι είναι
διαβάτης από τον κόσμον και περηά γρήγορα
την άχρεια αυτην γέφυραν. την συνδέουσαν
το μηδέν με το μηδέν.

Δεν είναι μόνον ή από νερό θύελλα εις την
όποιαν τραγουδεί το χαμίνι. Αν ή θύελλα είναι
και από αίμα πολύ καλλίτερα. Όλοι τρέμομεν
την επανάστασιν—την όποσαν συμβούλευομεν
—έκτός αυτού. Εις την επανάστασιν ήμεις θα
κυττάζωμεν να σώσωμεν τον νέντζερή μας,
ενώ αυτό θα κυττάξη να τον πάρη. Ίδού ή
διαφορά. Λογαριάσατε λοιπόν ποιος από τους
δύο είναι ο άληθινός άνθρωπος επί της γής.

Άκουσε! Η θύελλα μουγκρίζει και το χα-
μίνι εξακολουθεί να τραγουδή. Βέβαια όλοι οι

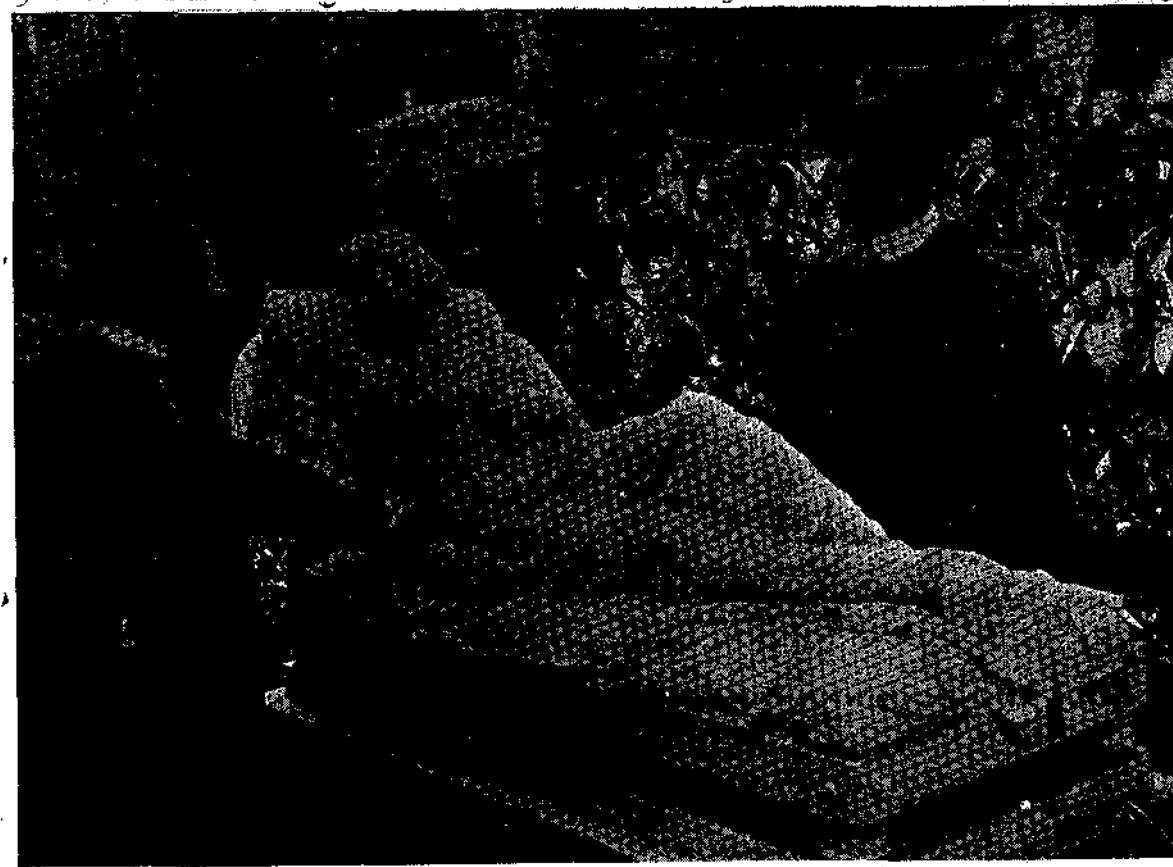
άνθρωποι οι ιδοβίως φυλακισμένοι εντός ενός
κολλάρου και εντός μιας φιλοδοξίας, είμεθα
άπέναντι του οι άληθινοί χυδαίοι και οι άλη-
θινοί άχρηστοι. Ο ένας από δά δούρεται διότι
τον κυττά ή θύελλα του έρωτος, ο άλλος πνί-
γεται διότι τον δέσνει ή θύελλα της ιδέας, ο
άλλος αποχαιρετά τον κόσμον, διότι ο σφρα-
γόν βροντά κατά των χρηματικών του επιχει-
ρήσεων. Βλέπετε ποιον είναι το ελλείτωμά
μας. Ότι ο άνθρωπος δεν έχει μέσα του ένα
χαμίνι το όποσον να τραγουδή εις την εδικάν
του θύελλαν.

ΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ ΠΕΡΝΟΥΝ

Ήρθαν τα σύννεφα και δεν μένουν όπως ήρ-
θαν, αλλά πέρνουν όλα τα σχήματα που ξεύρει
ο άνθρωπος. Γίνονται νησιά, ή δένδρα, ή μαν-
τιές, ή μια μεγάλη κλωστή. Κάποια ώρα
στέκονται στη λαμπράν αιθρία, ίσοροσημένα
μεταξύ ούρανού και γής. Κυττάζουν τους άν-
θρώπους, τους λυπούνται και φεύγουν. Δεν
είνε, φαίνεται, ή μοίρα των να κάμουν τίποτα
τελειωτικό σ' αυτόν τον κόσμο. Αν μās ρίξουν
χαλάζι, αυτό θα είναι περαστικό, αν απλώς φα-
νούν όμορφα και λαμπρά, αυτό πάλιν θα εί-
νε περαστικό. Το μόνο όριστικό έργον των είναι
ότι πνιγάνουν να πεθάνουν. Και αυτός άκρι-
δώς είναι ο λόγος που τ' αγαπούμε τόσο βαθιά
όταν τα φέρνουν οι θλίβεροι αυτοί μήνες. Ή-
πειδή κι' ήμεις ένα μόνο όριστικό έργο κατορ-
θώνομε σ' αυτόν τον κόσμο, να πεθάνομε.

Γιατί λοιπόν ενώ ήταν τόσο λαμπρό το κρύ-
σταλλο της αιθρίας εις το ύψος, έπέρασαν τα
σύννεφα; Μέσα στο άτάραχο και καθαρό σύμ-
παν ήρθεν εξαφνα κι' εστάθη αυτό το μεγάλο
φθινοπωρινό σύννεφο, μια μεγάλη άσπρη σκέ-
ψις. Ποιος ξέρει τί ζητεί. Είναι ή άνησυχία.
Αυτό το σύμπαν που το τρέπομε εις βέβαια
κι' αυτό ένας μεγάλος άνθρωπος όπου πρέπει
σε μια όρισμένη ώρα να λυπηθή. Όσο κυρί-
αρχο και δυνατό αν φαίνεται, δεν ξέρει ποιά
είνε ή ώρα που θα λυπηθή, ούτε μπορεί να
προλάβη ή να ρυθμίση τη Λύπη, να προλάβη
αυτό το μεγάλο σύννεφο που έρχεται όταν ή
μοίρα το φέρη. Αυτό το σύννεφο είναι ο συλλο-
γισμός του σύμπαντος. Ίσως και το Σύμπαν
συλλογίζεται γιατί επλάσθη, και ίσως παραπο-
νείται που δεν επλάσθη καλλίτερο.

Πιστεύω πως δεν χαιρέτα την τελειότητα
του. Ποθεί να γίνη ωραιότερο, λυπάται που
δεν έγεινε ωραιότερο. Και να το άσπρο σύν-
νεφο που στέκει άκόμη μετέωρο μέσα στον
παγκόσμιον Νούν, λυπη μεγάλη και φανερά.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Πώς άσπριζούν τα μαλλιά.
 Ο Μετονικόφ, ο μέγας φυσιοδίφης του Παρισιού, Ίνστιτούτου Παστέρ, εξηγεί το άσπρισμα των τριχών ως εξής :

Μέσα εις τας τριχάς υπάρχει ούσία τις χρωστική, ή όποία έφ' όσον μένει εντός της τριχός προσδίδει εις αυτήν το οικείον χρώμα, άν όμως αυτή απορροφηθή από το αίμα, τότε ή θριξ χάνει τον χρωματισμόν της και λευκαίνεται. Το τοιούτον συμβαίνει όταν δι' ένα ή δι' άλλον λόγον εξασθενήσουν αι ρίζαι της τριχός, ή τα περιφερόμενα κύτταρα του αίματος, τα λεγόμενα χρωμοφάγα αποκτάσουν μεγαλύτεραν ενεργητικότητα, όποτε απορροφούν την χρωστικήν ούσιαν της τριχός και την λευκαίνουν. Η ενέργεια αυτή δυνατόν να γίνη και εντός βραχυτάτου χρονικού διαστήματος, ως λ.χ. εν μηδ' νυκτί, ή και εις όλίγας στιγμάς. Αναφέρεται ότι πολλάκις τρομακτικών όνειρον επέφερε την λεύκανσιν των τριχών συγκινήσεις άφ' έτέρου, ζωηρόταται θλίψεις, ταλαιπωρία δυνατόν να προκαλέτην ενεργειαν αυτήν των χρωμοφάγων.

Και εις πλείστα ζώα παρατηρείται το τοιούτον. Το ψύχος εις πολλά μαστοφάγα έπιφέρει την λεύκανσιν των τριχών, είναι δε γνωστόν ότι ζώα τινά των χειμώνά είναι άχροα, ενώ το θέρος έχουν μελαψόν χρώμα.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Το κάπνισμα

Ο γερμανός δόκτωρ Φούρστ άποφαίνεται ότι το κάπνισμα δεν βλάπτει εάν τηρούνται οι εξής κανόνες: Να καπνίζετε έλαφρά και καλά μόνον σιγάρα. Τά πούρα προτιμητέα. Να καπνίζετε μόνον το ήμισυ του σιγάρου, να μη άνάπτετε δε έκ νέου σιγάρον σθεσθέν. Να μη μασάτε το άκρον του πούρου ή σιγάρου. Να μη καπνίζετε εμπροσθεν θερμάστρας και να άποφεύγετε τα σύννεφα του καπνού. Να μεταχειρίζεσθε μικράς πίπας. Ο ναργιλός είναι το άβλαβέστερον όλων των καπνισμάτων.

Ο ΣΥΡΜΟΣ

Ο κορδός

Πησιάζει να καταργήσθ η κράτος της μέσης. Έως τώρα έθιμο ή μικρά μέση το άκρον άωτον της κομψότητας. Σήμερον ή χάρις της γυναικός συνίσταται εις τας εύθείας γραμμάς. Εύθεία γραμμή αρχίζουσα από τους ώμους συναντή την όλίγον κυρτωμένην γραμμήν των γοφών. Πλησίως μία μία μόνη γραμμή εύθεία και κάθετος άκολουθεί την σπονδυλικήν στήλην εμπρός από τον λαιμόν αρχίζει ή γραμμή εύθεία και αυτή όσον τό δυνατόν ολιγώτερον κυρτοῦται προς τό στήθος και από τό στήθος εύθεία φθάνει εις τους πόδας. Προς τοῦτο κατασκευάσθη νέον είδος κορδέ, διά του οποίου τό στήθος μένεται έλεύθερον ως και ο στόμαχος και μόνον τα ισχία άπειρηζονται.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τά έξ έλεφαντέδοντος τεθραυσμένα αντικείμενα προσκολλώνται τελείως, έφ' όσον τά τεμάχια αυτών εφαρμόζονται, διά του εξής τρόπου.

Διαλύομεν επί άσθενούς πυρός 8 μέρη ρητίνης ή μέρη τρεπεντίνης και 4 μέρη λευκού καλού κηρού. Ούτω αποκτώμεν πάσταν πυκνήν, την άφίνομεν να ψυχρανθή, κατόπιν δε την διαλύομεν έκ νέου. Ούτω μιν άμέσως τότε μικράν ποσότητα αυτής εις τά μέρη τά όποια κρατούμεν ισχυρώς μέχρι της τελείας αυτών εφαρμογής.

ΣΚΕΥΕΙΣ

Αί γυνάμαι των σοφών

Εάν ο χρόνος είναι το πολυτιμώτερον των αγαθών ή μάταια άπόλωλα αυτού τότε είναι ή μεγαλύτερα ήσώτεια. Φραγκλίνος.

Αφ' ης στιγμής μία γυνή μη άνήκει, πάομεν ν' άνήκομεν εις αυτήν. Μονταίν.

Ο Αδάμ ήτο ο πρώτος άνθρωπος γελοίος, διότι ήτο και ο πρώτος ο όποιος έννομφύθη. Το βέβαιον είναι ότι θά ήτο γελοιωδέστερος άν έμενεν άγαμος, άφ' ού μάλιστα ήτο βέβαιος ότι δεν θά είχε πονθήριον. Ιούλιος Νουρίακ.

Η χήρα βασίλισσα της Ιταλίας Μαργαρίτα άποφαίνεται ως εξής διά την γυναίκα.

Είμαι έντελής εναντία προς την χειραφέτησιν. Πρώτον καθήκον της γυναίκος είναι ή άφωσίωσις προς τας άρετάς του φύλου της. Δεν πρέπει να τείνη εις την άναπτύξιν των άρετιών των χαρακτηριστικών τον άνδρα. Κράμα της παλαιάς επιφυλακτικότητας και της νεωτέρας ανεξαρτησίας θά μάς έδιδε την ιδεώδη γυναίκα. Ας εκπαιδευθή, ως έργασθή, άλλ' ως προσέχη πάντοτε εις την οικογενειακήν της.

Η γυνή δεν πρέπει να άποφύγη την τεκνοποιαν. Γάμος χωρίς τέκνα είναι άτελής. Γυνή ήτις έστερηθή της έθλογίας της μητρότητος δεν γνωρίζει ο.κ. καλλίτερον έχει ή ζωή.

Βάσις της γυναικείας εκπαιδύσεως είναι ή θρησκεία. Γυνή μη πιστεύουσα είναι άνθος χωρίς άρωμα.

Βάσις της οικογενειακής ζωής είναι ή άγάπη. Γάμος βασιζόμενος επί του έρωτος άποτελεί εύλογον άληθινήν. Από τους γάμους αυτούς γεννώνται οι γενναίοι και μεγάλοι λαοί.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Ο κ. Κ. συναντή τον ζωγράφον Ψ.
 — Ηρσαν τά έργα σου ;
 — Μι ή κριτικός Δ όταν είδε την «Τρικυμίαν» μου, μου είπεν ότι τον έπιασεν έμετός.
 — Λοιπόν ;
 — Δεν ξέρω τώρα πώς να τό εξηγήσω. Έπαίνοσ είναι αυτό, βρυσιά είναι. . . Δεν ξέρω. . .

Ηκουσα επί τέλους τό πιάνο της γειτόνισσας και εύχαριστήθηκα. . .

— Πότε ;
 — Όταν ήλθαν οι χαμάληδες να τό πάρουν.

Διά κάποιον δραματικών συγγραφέα.

— Υπελόγισε πολύ ότι θά εκλαίον όλα τά θεηλουκά εις τό δράμα του. Και όμως έκλαψεν ένα ουδέτερον.
 — Δηλαδή ;
 — Το ταμείον του θεάτρου.

Γ. ΧΑΛΕΠΑ

Μνημείον Αφεντάκη (Α'. Νεκροταφείον Αθηνών)

Όσο καλλίτερα μου άποδείξετε ότι τό σύμπαν είναι τέλειο, άθαστο, έναρμόνιο, και έπομένως πρέπει να χαιρείται την τελειότητά του, τόσο περισσότερο θά σάς πώ ότι λυπάται και συλλογίζεται βαθεία. Αν είναι τέλειο και άθαστο, άν είναι πολύ μαθηματικό, αυτό είναι λόγος να μελαγχολή, έπειδή τό μαθηματικό δεν είναι ποτέ ωραίο. Και αυτό τό τεράστιο κατασκευάσμα θά έχη άπαιδήσει βέβαια να κινείται με τους ίδιους νόμους από τόσους αιώνες αίωνών! Αν τό σύμπαν σκέπτεται, πρέπει μέσα του να υπάρχει ή Άνυδύχια. Και άν υπάρχει μέσα του αυτό τό φοβερό στοιχείο, καμιά τελειότης δεν είναι ίκανή να τό κάμη εύτυχισμένο και άτάραχο. Καμιά τελειότης ούτε αυτή πού ξέρουν οι άστρονόμοι, όταν εις τά χαρτιά των πέφτουν άριθμοί από την κίνησιν των άστρών, ούτε αυτή πού φαντάζονται οι ποιήται όταν ιδούν την δύσιν. Τίποτε δεν είναι τέλειο. Για κάθε τέλειο υπάρχει τό τελειότερο. Κάθε δημιουργήμα όνειρεύεται τό χαλαρό πού θά τό κάμη καλλίτερο. Και τό σύμπαν είναι άνησυχό. Ο στενάγγος της θάλασσας πού θέλει να πεθάνη και δε μπορεί, τό πείσιμό έδος άστρου από τά ύψη την νύχτα, ένός άστρου πού βαρέθηκε να είναι άριθμός μαθηματικής εξίσώσεως και συντρίβεται για να βρή άγνωστον ποιά ωραιότερη ζωή, όλα αυτά είναι τινάγματα της άνησυχίας του Συμπαντος. Το Σύμπαν όνειρεύεται, ναι, κυττάζει τό, όνειρεύεται κάποια μεγάλη μεταβολή, κάποιον έκτροχιασμόν των ουρανίων σφαιρών, πού θά τό κάμη καλλίτερο. Το Σύμπαν άνησυχεί. Και να ή άνησυχία του—τό άσπρο αυτό σύννεφο του Αύγουστου πού στέκεται μια

στιγμή μετέωρο μέσα στον παγκόσμιον Νουν. Αγαπημένοι διαβάτες των ουρανών, έδεξτε μεγάλα περισσότερια, πού περνάτε, σύννεφα! Δεν είναι παράξενο άν σάς άγαπούμε βαθεία και ζητάμε να μάς πάρετε μαζί. Περνάτε για να λυπηθήτε και να πεθάνετε. Ούτε σεις ούτε μεις οι άνθρωποι μπορούμε να κατορθώσωμε τίποτα περισσότερο. . .

Z. H.

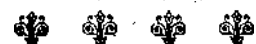
ΣΤΗ ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΗ ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ

Ός πότε ο ύπνος δ λευκός των ζωντανών μαρμάρων
 Θ'άγαίματόν η λευκή αυτή κορμωσασιά σου
 Και τη χλωμή τη θλίψη σου και τα όνειρα των χάρων
 Και αυτή τη μάθη άπελευσιαν εις τη λευκή θοοιά σου;

Ακόμα δεν τον φράθηκε τον άφραστο ύπνο-άκόμα
 Στων σκοτεινών κυπαρισσιών τη νύχτα τη μεγάλη ;
 Μόν' ως ήφρος θά ξεχειλόν σπό μαυρο σου τό χρώμα
 Χλωμόλευκα τραντάφυλλα και μαργαρίτα κάλλη ;

Ός πότε τον άξέπληστο τον ύπνο θά κοιμάσαι
 Ω του θλιμμένου αυτού, λευκή ψυχή, του άχνοῦ μαρμά-
 Μή θες άνάμεσα και σν στους πεθαμένους νήσαι [ρου ;
 Σαν ένα ψέμμα ζωντανό στο πείσιμα αυτού του Χάρου ; . . .

ΝΕΗΣ

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ο Πανσάντας, ο Στράβων, ο Τάκιτος, ο Ίουβενάλης και άλλοι αναφέρουν, ότι το περίφημον ἐν Αιγύπτῳ ἔργον τοῦ Μένονος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀνέιδεν ἐναρμονίους ἤχους ἅμα ὡς ἐφωρίζετο ἐπὶ τοῦ ἡλίου. Σήμερον πολλαχόθεν προβάλλεται ἡ ἐρώτησις: «Διατί τώρα σιγῆ καὶ δὲν ψάλλει πλέον τὸ ἔργον;»

Εἰς τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων» ὁ Γάλλος φυσιολόγος κ. Βουσσά ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ἔργον ἔφραλλε ἐφ' ὅσον χρόνον ἦτο ἀκρωτηριασμένον καὶ ἐληγήσεν ἅμα ἐπισκευάσας τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ Ἀδριανός. Ἐἶχε πιστευθῆ, ὅτι τὸ ἔργον εἶχε καταστραφῆ ἐκ σεισμοῦ. Ἄλλ' εἶνε βέβαιον, ὅτι σεισμός δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συντρέψῃ τοιοῦτον ἐκ γρανίτου ὄγκον. Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι οἱ δύο κολοσσοὶ ἐκ προθέσεως ἀκρωτηριάσθησαν, ἀμφότεροι δὲ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου. Ἄγνωστον ὅμως εἰς ὁ ἔνοχος.

Πολλοὶ ἀποδίδουν εἰς τὸν Καμβύσην, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν Πτολεμαῖον τὸν Σοτήρα, ὅστις τῷ 87 π. Χ. εἶχε καταστρέψει ἐν Θήβαις πολλὰ μνημεῖα. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε, ὅτι εἰς τὸν κολοσσὸν αὐτὸν ἐγένετο ζωγμῆ, ἡ ὁποία διὰ τοῦ κατὰ τὸ 27 ἔτος ἐπισυμβάντος σεισμοῦ ἠδυνήθη εἰς 40 ἑκατοστῶμέτρα. Ἀπὸ τῆς σιγῆς ὅμως ἐκείνης, ὁ κολοσσὸς ἀνέιδεν ἁρμονικοὺς ἤχους.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ δευτέρου αἰῶνος ἐπισκέφθη τὴν Αἴγυπτον καὶ ὁ Σεπτίμιος Σεβήρος, ὅστις ἔκρινε καλὸν νὰ διορθώσῃ τὸ βλαμμένον μέρος τοῦ κολοσσοῦ, οὗτω δὲ διὰ πέντε ὀγκολίθων ὑπερτεθειμένων ἀπεδόθησαν εἰς τὸν ἐναρμόνιον κολοσσὸν οἱ βραχίονες, οἱ ὅμοι καὶ ἡ κεφαλή.

Πληρωθέντος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ χύματος ἐοίγησεν ἡ θεία φωνή, ἣτις ἀπλούστατα προήρχετο ἐκ τοῦ δονητικοῦ κλονισμοῦ, τὸν ὁποῖον προξέεινον αἱ πρῶται ἡλιακαὶ ἀκτίνες, αἱ ὁποῖαι βίαιως ἐξήτμζον τὴν ὑγρασίαν, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ὁ ἔρκος ἐπορίζετο τὴν νύκτα.

Φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ κολοσσὸς οὗτος ἐλήφθη ἐκ λατομείου λίθων ὀδονίων, οἱ ὅποιοι εἶνε κοινώτατοι ἐν τῇ Ἄνω Αἰγύπτῳ καὶ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Καμπόζης εἰς τὰς ἀρχήσας τιν.

Ἐν Παρισίῳ ἐβρέθη νεκρὸς, μετὰ ἐπὶ ἡμέρας ἄρ' ὅτου ἀπέθανε, ἐνὸς τοῦ δωματίου του ὁ Γάλλος γλύπτης Λερού. Ὁ Λερού ἦτο ἐβδόμηκοντούτης. Ἐκ τῶν

ἔργων του ἦσαν ἑνομαστὰ ἡ «Ἀνθοπέλις» καὶ ἡ «Νίκη».

Εἰς τὸν κατὰ τὸ ἔτος 1900 θανόντα ἑνομαστὸν ὀγκοτέκτονα τοῦ καθολικοῦ ναοῦ τῆς Μασσαλίας *Henri Renoil* ἀνηγέρθη εἰς *Nîmes* μνημεῖον. Ἐπὶ στήλης ὑψοῦται ἡ προτομή τοῦ θανόντος, κάτωθεν δὲ εἶναι γλυμμένη συμβολικὴ μορφή τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἀπέθανε εἰς Παρισίους ὁ γλύπτης *Alfred Stevens*. Πρὸ πολλοῦ εἶχε παύσῃ νὰ γίνεταί λόγος περὶ αὐτοῦ τῷ 1900 οἱ φίλοι του εἶχαν διοργανώσῃ ἔκθεσιν τῶν ἔργων του εἰς τὴν ἐν Παρισίῳ Καλλιτεχνικὴν σχολήν, οἱ κριτικοὶ δὲ ἐνθουσιωδῶς ἐπήνεσαν τότε αὐτὰ. Νόσος λυγρὰ τὸν ἐβασάνισεν ἐπ' ἰσχύον. Ἀπέθανε ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν. Ἐκ τῶν ἔργων του ἑνομασιότατα εἶναι ἡ «Γυνὴ μετὶ τὸ σκυλάκι» (1859), καὶ ἡ «Διάφραυσις ἐλπίδων» (Μουσεῖον Ἀμβέρσης). Ἦτο ζωγράφος μετὰ χαρακτηριστικὸν ἄλαντον, ἀνθῆσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἰδίᾳ τῆς δευτέρας Αὐτοκρατορίας.

Ἡ χορεύτρια Κολόννα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἐξ Ἀθηνῶν ἐπισκέφθη τὴν Βρυξέλλαν, τιμηθεῖσα ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς προεπιθέσεως Κλημεντίνης, ἣδη δ' ἐβρίσκειται εἰς τὸ Σπᾶ. Θὰ μεταβῇ εἰς Βερολίνον κατόπιν, θὰ ἐπανέλθῃ δὲ ἐπὶ διαμείνῃ ὅσον τὸν χειμῶνα εἰς Ἀθήνας, αὐτὴν τὴν ἐμάγευσαν. Ἐδῶ θὰ καταρτίσῃ χορὸν ἐκ δύο νέων καὶ δύο νεανίδων, μετὰ αὐτὸν δὲ θὰ δώσῃ χοροὺς τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου.

Εἰς τὴν Γαλλικὴν πόλιν *Bédarieux* εἶδα ἐγενήθη τῷ 1827 ἐπιφανὴς μυστιοτομογράφος *Ferdinand Fabre*, ἀνηγέρθη μνημεῖον πρὸς τιμὴν του. Ἐπὶ βράχων εἶνε τοποθετημένη ἡ προτομή του, εἰς τοὺς πόδας δὲ εἰς τῶν ἡρώων του, ὁ *Chervier*. Τὸ μνημεῖον εἶνε ἔργον τοῦ γλύπτη *Villeneuve*.

Ἡ διὰ τὴν Πινακοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου προσωπογραφία τοῦ θανόντος καθηγητοῦ Δημαροῦ ἀνετέθη εἰς τὸν ζωγράφον κ. Σαμαράζην.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Δοσποινίδι Μ. — Ἡ μίς Δοῦγκαν ἐνυμφεύθη μετὰ τὸν Ἀγγλον ζωγράφον Γκραϊγ. Τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος διέρχονται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ὀλλανδίας. Ἄλλ' ὁ σύζυγος εἶνε ζηλότυπος πολὺ καὶ καθὼς λέγουσιν αἱ κακαὶ γλώσσαι παντρέμενος εἰς ἄλλην πόλιν.

Σ. Τ. — Αὐτὸ μόνον; Διὰ νὰ ἐννοήσῃτε τί τραβοῦν οἱ δυστυχεῖς καλλιτέχναι μετὰ τὰς παραγγελίας, μάθετε καὶ τὸ ἐξῆς γεγονός. Ἐνώπιον τῶν Μικτῶν δικαστηρίων τοῦ Καίρου κάποιος ἰθαγενὴς δικηγόρος (!) εἰσήγαγεν εἰς δίκην ἕνα καλλιτέχνην, διότι εἰς τὴν εἰκόνα ποῦ τοῦ ἔκαμεν οὗτος κατὰ παραγγελίαν του καὶ ἐν ἡ εἰκονίζεταί εἰς στάσιν πλαγίαν τριῶν τετάρτων, τὸν ἐζωγράψισε μετὰ ἕνα μόνον αὐτὸ! Ὁ ζωγράφος μάτην προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν πελάτην του ὅτι εἰς τὴν στάσιν τῶν τριῶν τετάρτων ἐν μόνον αὐτὸ εἶνε δυνατόν νὰ φηίνεται! Καὶ τώρα τὸ δικαστήριον θὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του!...

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Dictionnaire des Sculpteurs et l'École Française, ὑπὸ S. Lami.

Daniel Vierge. Μαλέται περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ διασημοῦ Ἰσπανοῦ ζωγράφου, ὑπὸ J. de Marthold.

L'art Flamand et Hollandais. Librairie Van Oest.

A. Hallays Nansy.

Tei—San. *Notes sur l'art japonais*. Τόμ. 6'.

Βιβλιοθήκη Μαγασλῆ. Ἐξεδόθησαν ἄρτι τὰ ἐξῆς ἔργα: *Brehm* Ὁ βίος τῶν ζῴων τόμ. α'. κατὰ μετάφρασιν Ν. Γερμανοῦ. — *Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν* τοῦ Γρηγορίου τὸμ. γ'. — Μόμσεν Ρωμαϊκὴ Ἱστορία τόμ. α'. μετάφρασις Σ. Σακελλαροπούλου — *Baggiere* καὶ *Carpenon* οἱ κοντοπὴνηροι, κωμωδία κατὰ μετάφρασιν Ἀγ Βλάχου.

ΕΡΓΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

1) Διηγήματα, σειρά πρώτη (Περιέχει δεκάσπτα διηγήματα, μετὰ προλόγου καὶ τῆς εἰκόνης τοῦ συγγραφέως.

2) Διηγήματα, σειρά δευτέρα (Περιέχει τὸ ἐκτενὲς διήγημα «Ἐρως Ἐσταυρωμένος», τὸν «Τρελὸν μετὰ τοὺς Κόκκινους Κοίτους» καὶ ἄλλα ἐπὶ τὰ διηγήματα).

3) Μαργαρίτα Στεφᾶ, μυθιστόρημα. Τρεῖς ὄμοιοι τόμοι, ἐκ 200 σελίδων ἕκαστος, ἐπὶ καλοῦ χάρτου, μετὰ καλλιτεχνικὰ χρωματιστὰ ἐξώφυλα, ἀπὸ τὰ κομψότερα βιβλία ποῦ ἐξεδόθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τιμῶνται ἕκαστον δρ. ἢ φρ. 3. Καὶ τὰ τρία μαζί, τιμῶνται δρ. ἢ φρ. 8.

Παραγγελίαι συνοδευόμενα: ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, εἶνε δεκταὶ εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς «Πινακοθήκης».

Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΖΩΗΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑ ΒΑΣ. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἀσφάλεια ζωῆς. — Προικοδοτήσεις, ταμειυτήριον. — Ἀσφάλεια μικταί. — Ἀσφάλεια θανάτου.

Ἀσφάλιστρα ἐλάχιστα, καταβαλλόμενα καὶ μη-νιαίως.

Ῥεκόλια κατὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀσφαλιστρῶν. Δίνετα καὶ ἐξαγορὰ συμβολαίων.

Γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας: Πλατεῖα Συντάγματος 1 ὁδὸς Μουσῶν.

Γεν. Διευθυντής ἈΘ. Φίλων

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ Ι. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΖΟΝΑΚΑ

Ὁδὸς Σααδίου ἀρ. 20

Εἰς τὸ παραπλεύρωσ τῆς οἰκίας Καλαμάρη κατὰ-στῆμα τῶν κ. κ. Ἰ. Ἀθανασοπούλου καὶ Τζονάκα πωλοῦνται λάμπαι ἀεριοφώτου καὶ ἠλεκτρικοῦ, ὅλοιο ἄβραστοι, ἀμίαντα κλπ. Ἐγκαθίστανται ἠλεκτρικοὶ κώδωνες καὶ ἐπισκευάζονται τοιοῦτοι. Ἐπιτιμῶσι τιμῶν 20 % ἀπὸ τὰ ἄλλα καταστήματα. Ἐργασίᾳ τέ-λειᾳ καὶ ταχυστάτη

ΝΕΟΝ ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Α. ΛΑΪΟΥ

Ὁδὸς Μουσῶν 1. — Πλατεῖα Συντάγματος

Ὁ κ. Α. Λαῖος ἀριστοῦχος ἀπόφοιτος τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς τοῦ Πολυτεχνείου, σπου-δάσας ἐπὶ μακρὸν ἐν Γερμανίᾳ κατήχησεν ὕψιον φωτοτυπογραφικὸν ἐργαστήριον μετὰ νεώτατα καὶ πλήρη μηχανήματα. Ἐθουνειδῆτος καὶ τα-χιεῖα ἐργασία καὶ λίαν συγκαταβατικαὶ τιμαὶ εἶνε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου τέλειον καλλιτεχνι-κὸν ἐργαστήριον. Ἡ εἰσοδος ἐκ τοῦ φωτο-γραφείου Κάρτα.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ ΜΑΣ

Ζητεῖ ν' ἀγοράσῃ πλήρη σειρὰν τῆς ἐν Λεϊψικῇ πρὸ ἐτῶν ἐκδιδο-μένης «Κλεισῆς». Ἀπευθυντέον ἡμῖν.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ Σελ. 208. Δρ. 3.
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ Διηγήματα εικονογρα-
φήμενα. Σελ. 184. Δρ. 2.
ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωμα-
τιστῶν εικόνων. Σελ. 184 Δρ. 3.
ΣΑΥΤΡΑΙ Διηγήματα καὶ Σκέψεις. Σελ. 64.
Δρ. 2.
ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ Πεζὰ ποιήματα μετ' εικόνων.
Σελ. 64. Δρ. 1.
«ΣΕΛΙΑΔΕΣ» Διηγήματα Σελ 128. Δρ. 2.
Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας.

ΕΞΕΔΟΘΗ

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ
Φωτοτυπία χρωματιστῆ
ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΟΥ ΣΤ' ΕΤΟΥΣ
πρὸς τοὺς συνδρομητὰς μας.

Διὰ τοὺς μὴ τοιοῦτους δρ. 2.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκαρτίσθησαν νέοι Ἀμερικανικοὶ κονδυλο-
φόροι ἐκ διαφόρων ἐργοστασιῶν (FONTAIN PEN).

Οἱ κονδυλοφόροι οὗτοι ἀπαξ πληρούμενοι ἐπαρ-
κεῦσι διὰ γραφὴν 2000 λέξεων

Δελτάρια ἑλληνικὰ ἐκδόσεως Πάλλη καὶ Κοτζιά
ἐξαιρετοῦ ποιότητος πωλοῦνται τὰ μαῦρα 5 λεπτὰ
ἕκαστον.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκου καταθέσεις
εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν ἤτοι φρ.
καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθε-
σμίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ
τόκοι αὐτῶν πληθρῶνται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ
ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως
(chéque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμο-
λογιούχου.

Τὰ κεφάλαια καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρῶ-
νται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰγίσει
τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων

1 1/2	τοῖς 0/0	κατ' ἔτ. διὰ κατ. 0	μηνῶν
2	" 0/0	" " " 1	ἔτους
2 1/2	" 0/0	" " " 2	ἔτων
3	" 0/0	" " " 4	"
4	" 0/0	" " " 5	"

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται
κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνόνομα.

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
Σ ΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ

Ὁδὸς Πειραιῶς ἀρ. 20.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: Σ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
Ν. ΠΑΖΑΡΑΝΗΣ
Σ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ

ΑΣΧΟΛΕΙΤΑΙ κυρίως εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας

Ἐν Ἀθήναις, ὁδὸς Μητροπόλεως 28

LE MONDE HELLENIQUE

JOURNAL BI-HEBDOMADAIRE

Redaction: Athènes Rue des Philhellènes 2.

Directeur: Spyridon Pappas.

Abonnements: Grèce 12 dr. Etranger 18 fr.

ΑΙ "ΣΕΛΙΑΔΕΣ,"

Νέα σειρά διηγημάτων

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας καὶ εἰς τὰ
βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» καὶ Ἐλευθερουδάκη,
ἀντὶ δρ. 2.

ΤΟΜΟΙ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

ΤΟΥ Α' Β' Γ' Δ' ΚΑΙ Ε' ΕΤΟΥΣ

εὐρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖόν μας, τιμώμενοι
χρυσόδετοι δρ. 15, οἱ ἀπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ τιμὴ εἰς χρυσόν.

ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΧΡΥΣΟΔΕΤΑ

ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

τοῦ Α', Β', Γ', Δ' καὶ Ε' ἔτους πωλοῦνται εἰς τὸ
γραφεῖόν μας ἀντὶ δρ. 1,50. Διὰ τὰς ἐπαρχίας
2 δρ. Διὰ τὸ ἐξωτερικόν 2 φρ. χρ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Δ. ΚΑΒΡΑ

10.—Ὁδὸς Ἐργοῦ—10.

Ἐκτέλεσις φωτογραφιῶν παντὸς εἶδους καὶ
μεγέθους ἐξόχως καλλιτεχνικῆ. Τὸ κατὰστημα
κείμενον παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος
κατέστη τὸ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸν ἐργαστή-
ριον, μίᾳ πινακοθήκῃ τῶν εἰκόνων τῶν ὠραιότε-
ρων Ἀθίδων καὶ τῶν ἐπισημότερων προσώπων.